

KARIŪNAS

**PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO
KARO MOKYKLOS KARIŪNŲ
ILIUSTRUOTAS LAIKRAŠTIS**

1933 M.

8 Nr.

KARIŪNAS

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO MOKYKLOS KARIŪNŲ ILIUSTRUOTAS LAIKRAŠTIS
išėina kas du mėnesiai.

Leidžia P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų klubo fondas
Redaguoja leitenantas Urbanavičius Simas

Prenumerata: Metams — 5 lt.,
atskiras nr. 1 lt.

Adresas: P. L. P. Karo Mokykla, A. Panemunė

1933 M.

Lapkritis-Gruodis

8 Nr.

TURINYS

1. V. V. 1918. XI. 23 XV 1933. XI. 23
2. P. L. P. Karo Mokyklos įvairių laidų karininkai, žuvę dėl Lietuvos laisvės ir garbės.
3. P. L. P. Karo Mokyklos įvairių laidų karininkai, Vyčio Kryžiaus Kavalieriai, pasižymėję narsumu dėl Lietuvos Nepriklausomybės ir garbės.
4. J. Itn. Michelevičius. Didžiai reikšmingos sukakties proga.
5. Kar. asp. Rutkauskas B. Kada žirgas žvengė.
6. Sim. Jon. Urbonas. Leitenantai.
7. Kar. asp. Giedraitis St. Naujas žmogus.
8. Mūsų gyvenimas.
9. J. Itn. Valevičius. Vieninis kovotojo mokymas.
10. Ltn. Danilevičius. Pėstininkų ginklai.
11. Ltn. gyd. Kazakevičius. Ledo sportas.
12. Įvairumai.

Malonūs „Kariūno“ Skaitytojai!

Redakcija prašo atleisti, kad šis mūsų laikraščio numeris išėjo žymiai vėliau. Norėdami Gerb. prenumeratoriams atsilyginti, šį dar pereitų metų 8 nr. išleidome beveik dvigubai didesnį, negu eilinis „Kariūno“ nr. Pirmasis šių metų — 9 nr. kovo mėnesyje tikrai išeis.

Skaitytojai-kariai žino, kad „Kariūno“ redagavimo ir leidimo darbas atliekamas tik laisvu nuo tarnybos laiku. Kiekvienas žymesnis redakcijos žmonių tiesioginių tarnybos pareigų pasikeitimas atsiliepia ir į žurnalo darbo eigą.

Nežiūrint to, redakcija pasiryžusi nelengvą „Kariūno“ vagą paryti tolyn, nes įsitikinę, kad žurnalas gyvuos tol, kol P. L. P. Karo Mokykloje tęsis kariūniškas gyvenimas. Pats gi „Kariūnas“, būdamas Karo Mokyklos gyvenimo, o taip pat ir savo egzistencijos veidrodžiu — bus mums tik dar artimesnis, mielesnis.

Redakcija

Foto šulco. Klišės gamino „Žiedas“

Spaudė „Šviesos“ spaustuvė, Kaune, Jakšto 2

Kariėnas

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO
MOKYKLOS KARIŪNŲ LAIKRAŠTIS.

1933 M.

Lapkritis-Gruodis

8 Nr.

V. V.

1918. XI. 23 XV 1933. XI. 23

Rusų viešpatavimo laikais Lietuvos klestėjimo ir didybės dienos lietuviui buvo virtusios tolina, stebuklingai gražia pasaka.

Didingi bočių žygiai, ryžtingas plačių Lietuvos žemių gynimas, senovės lietuvių karių narsumas viliojo lietuvių nūn pavergtą, prislėgtą, jo dvasioje sukeldamas audrą svajonių vėl tapti laisvu bent tam mažam kampelyje, kuriam lietuvybės galumas buvo daug atsparesnis už rusų priespaudą.

Atūžia didysis karas.

Lietuviai kaujasi rusų eilėse prieš vokiečius, kurių tarpe stovi lietuvių kraujo broliai — klaipe diečiai. Pati Lietuva virsta kruvinos dramos arena, liepsnojančia baisių gaisrų pašvaistėmis, dundančia šiurpulingais patrankų griausmais, aidinčia gūdžiomis iškankintų dukrų ir motinų raudomis.

Vokiečių okupacija — Lietuvos paniekinimo apogėjus.

Lietuvis paverčiamas vokiečių kumečiu, papildančiu jų ištuštėjusius arodus, o mūsų krašto turtai plaukia didžiojo karo nualinton Vokietijon.

Bet... vakaruose vokiečių žvaigždė užtemsta, atpalaiduodama Lietuvą. 1918 m. vasario mėn. 16 d. Tautos Taryba Vilniuje drąsiai paskelbia Lietuvos Nepriklausomybės aktą, o pirmajam ir dabartiniam Valstybės Prezidentui Antanui Smetonai pavyksta suburti didžiam valstybės kūrimo darbui karo audros išblaš-

Garbė žuvusiems už Tėvynę, garbė Tėvynei, kad yra kam už ją žūti!

kytus lietuvius. Tačiau, vien merdinčios Lietuvos paskutiniu atbalsiu būtų palikęs šis Nepriklausomybės paskelbimo aktas, jei tų pačių metų lapkričio mėn. 23 d. nebūtų pradėta kurti pirmieji atgimstančios Lietuvos kariuomenės pulkai. Degdami senosios, galingos Lietuvos karių dvasia, pradeda rinktis iš visų gimtosios žemės kampų jos geriausieji sūnūs.

Vieni jų keturius metus savo gyvybę laidavę svetimiešiams saugumą, keturius metus gyvenę sunkų apkasų gyvenimą, daugelį kartų žiūrėję žiauriajai mirčiai į akis — kiti jaunučiai amžiumi, bet pergyvenę visas karo šmėklos baisenybes, silpna ranka dirbę savo žuvusių tėvų sunkų darbą — buvo pakviesti į žūtbūtinę kovą. Tačiau šiuo kartu nebe svetimiesiems tarnauti, o savo apgriautas sodybas ginti. Ir praėjus ilgiems šimtmečiams Lietuvoje vėl sukuriama ginkluota pajėga, vėl sužvanga kardo ašmens ir tėvynės laisvę skelbiančių patrankų griausmo melodija...

Iškankintoj lietuvių širdyje noras tapti vėl laisvu suliepsnojo galinga ugnimi. Atgimstančios Lietuvos šauksmas pasiekė visas tėvynės kerteles. Neturtingi apiplėšto krašto piliečiai nešė savo tėviškės aukuran ką brangiausio turėdami — sodybas jų sudegino, turtus išvežė, sūtaupos išnyko—jiems liko vien gyvybė ir karštas noras nugalėti arba mirti — jie atidavė visa tai tėvynei. Be žodžių, be skundo, kietai suspaudę ginklą, ištroškusia laisvės širdimi, įsmeigę akis į ten, iš kur jiems buvo siunčiama mirtis, per ugnį, per savo žūstančių draugų lavonus jie ėjo priekin tol, kol Nepriklausomybės paskelbimo aktas virto tikrenybe. Jie nugalėjo, bet nugalėjimas daugeliui jų atnešė mirtį, — mirtis gyviesiems laisvę.

Tauta liko laisva.

Prisimindama didžiai reikšmingą, prieš 15 metų įvykusią, mūsų garbingos kariuomenės kūrimosi pradžią, nulenk žemai, Tauta, laisve vainikuotą savo galvą prieš žuvusius, kurių šventi šešėliai skrieja padange, laimindami Tavo žygius; o taip pat jauski didžią pagarbą ir tų pilkųjų narsuolių eilėm, kurie didvyriškai atliko savo pareigą, likdami mums gyvais narsumo pavyzdžiais.

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos įvairių laidų karininkai, žuvę dėl Lietuvos laisvės ir garbės...

Jaun. leit. Sidaravičius Jurgis	1919-VIII-24	Balčių dvare
Jaun. leit. Oželis Serafinas	1919-XI-22	Radvilišky
Jaun. leit. Kuklierius Jonas	1920-IX-22	Žvikeliuose
Jaun. leit. Saldukas Petras	1920-IX-22	Beržininkuose
Jaun. leit. Musteikis Jurgis	1920-IX-22	Druskininkuose
Jaun. leit. Stapulionis Jonas	1920-IX-23	Jančiuliuose
Jaun. leit. Styra Petras	1920-X-9	Chazbaevičiuose
Jaun. leit. Kumpis Juozas	1920-X-10	Varėnoje
Jaun. leit. Bausys Juozas	1920-X-16	Sudervoje
Jaun. leit. Andriulis Stasys	1920-X-18	Rykontuose
Jaun. leit. Tiška Zigmas	1920-XI-17	Širvintuose
Jaun. leit. Matulaitis Antanas	1920-XI-21	Bobriškiuose
Jaun. leit. Telksnys Pranas	1920-XI-21	Giedraičiuose
Jaun. leit. Matulaitis Kazys	1920-XI-22	Giedraičiuose
Jaun. leit. Mačiukas Jonas	—	Giedraičiuose
Jaun. leit. Burokevičius Viktoras	1923-I-15	Klaipėdoje
Kariūnas Stašelis Vincas	1923-I-25	Klaipėdoje
Jaun. leit. Bėras Aleksas	1923-III-23	Varviškiuose
Leiten. Urbelis Aleksandras	1923-III-23	Varviškiuose
Jaun. leit. Hesas Jurgis	1927-IX-10	Tauragėje
Kapitonas Gudynas Pranas	1929-V-6	Kaune
Ats. kapit. Darius Steponas	1933-VII-17	Soldin'e

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos įvairių laidų karininkai, Vyčio Kryžiaus Kavaliai, pasižymėję narsumu kovose dėl Lietuvos Nepriklausomybės ir garbės

Kapitonas	Ališauskas Kazys
Majoras	Aleksandravičius Bronius-Vincas
Leitenantas	Andrikis Juozas
Majoras	Antanaitis Alfonsas
Majoras	Asevičius Vincas
Pulk. leitenantas	Babickas Povilas
Ats. leitenantas	Bagdonas Stasys
Kapitonas	Baniulis Alfonsas
Leitenantas	Beniušis Valerijonas
Leitenantas	Bitvinskas Teodoras
Gen. št. majoras	Breimelis Antanas
Kapitonas	Buragas Vytautas
Jaun. leitenantas	Burokevičius Viktoras
Majoras	Chamanskis Sergiejus
Kapitonas	Černius Juozas
Ats. kapitonas	Darius Steponas
Majoras	Daukšys Petras
Jaun. leitenantas	Dobkevičius Jurgis
Gen. št. majoras	Dulksnys Kostas
Kapitonas	Eidukaitis Stasys
Ats. jaun. leitenantas	Gegžna Jurgis
Ats. jaun. leitenantas	Gudaitis Kristopas
Kapitonas	Gudynas Pranas
Pulkin. leitenantas	Gurevičius Vincas
Ats. leitenantas	Jakulis Julius
Majoras	Januškevičius Česlovas
Pulkin. leitenantas	Jasulaitis Vincas
Ats. jaun. leitenantas	Klemas Andrius
Majoras	Kraunaitis Izidorius
Jaun. leitenantas	Kuklierius Jonas
Kapitonas	Kukta Tomas
Jaun. leitenantas	Kumpis Juozas

Kapitonas	Labutis Kazys
Kapitonas	Liorentas Jonas
Ats. jaun. leitenantas	Lumbis Pulgis
Majoras	Matelis Jeronimas
Majoras	Matulevičius Julius
Ats. jaun. leitenantas	Maželis Pranas
Majoras	Meškauskas Povilas
Kapitonas	Mecevičius Vaclovas
Kapitonas	Motuzas Antanas
Jaun. leitenantas	Oželis Serafinas
Ats. kapitonas	Pabedinskas Antanas
Kapitonas	Petkevičius Kazys
Ats. kapitonas	Povilaitis Pranas
Leitenantas	Pranckevičius Juozas
Ats. jaun. leitenantas	Putvinskas Stasys
Ats. leitenantas	Račiūnas Leonas
Int. pulk. leitenantas	Ramanauskas Kazys
Majoras	Rumša Zigmas
Jaun. leitenantas	Saldukas Petras
Gen. št. majoras	Sidabras Antanas
Jaun. leitenantas	Sidaravičius Jurgis
Kapitonas	Starevičius Petras
Majoras	Šakmanas Tadas
Ats. kapitonas	Šarauskas Bronius
Majoras	Šenbergas Vsevolodas
Ats. leitenantas	Šeštakauskas Leonas
Ats. jaun. leitenantas	Šilas Aleksas
Majoras	Šimkus Aleksandras
Ats. jaun. leitenantas	Štatas Antanas
Leitenantas	Taruška Kazys
Ats. jaun. leitenantas	Tiška Zigmas
Leitenantas	Tugaudis Liudas
Kapitonas	Tumavičius Jurgis
Kapitonas	Urbonas Aleksas
Ats. jaun. leitenantas	Vainauskas Vincas
Ats. leitenantas	Valaitis Pranas
Kapitonas	Virbickas Leonas
Ats. jaun. leitenantas	Žilinskas Kazys

*Karo lauke užauga geriausias žmonijos vaisius —
didvyriškumas*

Didžiai reikšmingos sukakties proga

(Paskaita, skaityta 1933. XI. 23.)

„Nuo maro, bado, ugnies ir karo, gelbėk mus *Viešpatie*“ — tai žodžiai, kuriuos mes dažnai girdime maldos namuose, ištainginguose rūmuose ir kaimo grįčiose. Tuos žodžius kartoja didikai-galiūnai, lygiai paprasti žmonės, nes toji Dievo rykštė visiems vienodai baisi, o baisiausia rykštė — karas. Tas, kas kurta šimtmečiais, karo audrai užėjus, naikinama dienomis; žmonės žūsta milijoniniais skaitmenimis, o kartais karų pasėka būna net ištisų tautų žuvimas. Taip, tai baisu... Tačiau, ir šiandien to neišvengiama. Kaip būtų gražu, jei iš vieno dubenėlio lestų sakalas ir balandis, o viename šaltinyje ramintų troškulį vilkas ir ėriukas. Deja, pasaulis to dar nepasiekė. Taip buvo seniau, taip, matyt, bus ir ateityje, nes kol žmogus nepasiekė visiškos tobulybės, tol pasaulyje bus ir visokių piktybių padariniai.

Nors karas bausis ir neišvengiamas, vienok atidūs stebėtojai sako, kad karas turįs ir gerų pasėkų: pakeliamas žmonių darbingumas, daug sparčiau vystosi technika bei išradimai, karo griuvėsiuose kuriasi nauja kultūra ir duoda vaisingesnį prieauglį, o kai kurioms tautoms neša išlaisvinimą. Ir mums, lietuvių tautai, po sunkios priespaudos ir kančių, karo audra atnešė laisvę. Keletą šimtmečių atgal, susijungus pragaištinga Liublino unija su lenkais, mūsų tauta pamažu merdėjo, kol pagaliau visiškai pateko į svetimųjų, rusų, jungą. Smarkiai ėjo nutautinimo darbas. Prieš pat karą lietuvių kalba tik kaime buvo girdima. Visur kitur jau buvo įsibujojusi svetima mums rusų ir lenkų kalba. Mūsų negausi inteligentija buvo verčiama tarnauti Rusijoje arba lenkų žemėse, kur ir ta pati pamažu nutautėdavo. Tik nedidelė išimtis, turėdama prosenelių kraują ir dvasią, neužmiršo savo kalbos ir ją išlaikė. Mūsų jaunimas buvo verčiamas tarnauti svetimoje kariuomenėje ir kovoti už svetimųjų reikalus. Todėl kario vardas buvo nemėgiamas ir kariuomenėje tarnavo tik varu išvaryti. Dalis inteligentų lietuvių, matydami daromas mūsų liaudžiai svetimųjų skriaudas, pradėjo žadinti lietuvius iš miego ir kviesti į bendrą kovą už savo teises ir gimtąją kalbą. Tačiau ir pastarieji apie tokią Lietuvą, kurią turime šiandieną, nebesvajoję, o tik norėjo, kad nevaržo-

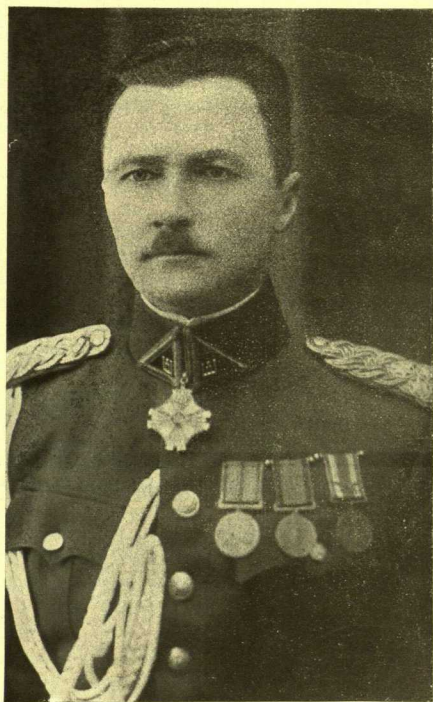
mai būtų leista vartoti savo kalbą, turėti savo krašte savus valdininkus, savas mokyklas. Lietuvos žmonės kentė ir laukė, kada galės laisviau atsikvėpti, kada į lietuvių bus lygiai žiūrima, kaip į lenką ar rusą; kada pagaliau lietuvių kalba bus girdima ne tik kaime, bet ir valstybės įstaigose. Ir neįtaro, kad ta išsilaisvinimo valanda yra čia pat...

Užėjo Didysis Karas. Sunkia našta prislėgė jis mūsų kraštą. Mūsų žmonės išsiblaškę: dalis buvo priversta išvykti į Rusiją, o likusieji turėjo kęsti sunkų vokiečių okupantų jungą. Dar tragingiau — didelis skaičius lietuvių savo žemėje turėjo eiti viens prieš kitą su ginklu, vieni būdami Rytprūsių, kiti gi Rusijos armijose. Didžiojo Karo audros sukuryje Lietuva, tartum mažas laivelis, buvo blaškoma įsiutusioje jūroje ir nežinia buvo: išplauks, ar ne? Lietuva išplaukė... Subyrėjus iki šiol Lietuvą varginusių rusų ir vokiečių galybei, lietuvių tauta pradėjo pati atstatyti savo sunkių priespaudos laikų ir karo audros nuteriotą kraštą. Lietuva pasiskelbia nepriklausoma valstybe. Tačiau tas pasiskelbimas buvo dar tik žodžiai, nes iš Lietuvos nė nemanė kraustyti jos laikinieji šeiminkai, kol pagaliau mūsų pačių buvo pradėta kurti kariška pajėga. Karui pasibaigus, į savo kraštą sugrįžta keletas šimtų karių, kurie prievarta tarnavo svetimose kariuomenėse. Jie keletą metų būdami apkasuose matė karo vargą, kentė šaltį ir badą. Tačiau, matydami grėsiantį pavojų besikeliančiai mūsų jaunutei valstybei — išsižada savęs ir per didelius vargus pradeda kurti gyvąjį kumštį, kuris mūsų godiems kaimynams ne žodžiu, bet jėga turėjo įrodyti apie Lietuvos, jau nepriklausomos valstybės, atstatymą. Mūsų pirmajai vyriausybei, vadovaujamai pirmojo ir dabartinio Valstybės Prezidento, pasisekus įrodyti gyvos pajėgos reikalingumą, 1918 m. lapkričio m. 23 d., išleidus pirmą Įsak. Kariuomenei, prasideda savos, lietuviškos kariuomenės kūrimas. Tiems pirmiesiems, tik neseniai apleidusiems apkasus, kūrėjams, reikėjo ne tik grumtis kovose, o taip pat rinkti, ap rūpinti ir mokinti pirmuosius savanorius. Tačiau kliūtys buvo nugalėtos ir greitu laiku apnykusį priešą iš savo krašto pradeda vartyti jau sava kariuomenė. Tai jaunutei kariuomenei buvo lemta įvykdyti sunkūs uždaviniai: ji iš eilės kaunasi su trimis priešais ir prieš visus išėina nugalėtoja. Tai sunkus įpareigojimas: blogai ginkluota, be aprangos, be išteklių ir daugumai be patyrimo, teko stoti į atvirą mūšio lauką. Nelengvai tai atsiėjo: daug kas neištvėrė iki galo, o tik gerieji sūnūs pasiliko vargti ir tvirtai pasiryžo laisvais būti. O jei jų, tų pirmųjų pa-

siryžėlių, nebūtų buvę? Kas būtų atsitikę, jei ir jie, suvilioti pacifistinių idėjų, Lietuvą Nepriklausomą būtų skelbę vien gražiais žodžiais? Bolševikas, bermontininkas, lenkas būtų pasi-gailėjęs? Ne! Jei nebūtų atsiradę pirmųjų vadų — manau, kad ne tik čia, bet ir visoj Lietuvoj neatsiras kas tvirtintų, jog šiandien turėtum Lietuvą Nepriklausomą.

Iš pirmųjų kovų už Nepriklausomybę, mes pasimokinome daug, tačiau svarbiausia visai mūsų tautai pamoka yra ta, kad ką su ginklu rankoje iškovojome — tą ir turime. Deja, šiandien tas labai dažnai pamirštama. Dabar mes džiaugiamės savo valstybe, turime savas įstaigas, mokslą, meną, pagaliau — džiaugiamės svarbiausiu turtu — Nepriklausomybe. To viso sargyboj ir šiandien tebestovi visa tauta, o ypač kariuomenė. Tačiau mūsų visuomenė per mažai pasimokino iš praeities. Per mažai branginama, kas taip sunkiai įgyta. Dalis visuomenės, suviliota vien gražių idėjų, pradėjo snausti ant iškovotų Nepriklausomybės laurų. Paskendę tarpusavio nesutarimuose ir ginčiuose, dažnai pamiršta, kad Lietuvos priešai tik ir laukia, kad ši skanų kąsnelį prarytų. Dalis gi visuomenės, užsikrėtusi pacifistinėmis idėjomis, ne tik jomis minta, bet ir mums, kariams, jas perša. Juk kam karas, kam kariauti? Argi iš tikrųjų mums kariuomenė reikalinga? Juk mes maži, silpni, kažko neprikariausime... Taip mąstantieji pamiršta istorijos įvykius. Juk atstatant nepriklausomybę mūsų savanoriai buvo dar silpnesni, o vienok kariavo ir savo valstybę nuo visų priešų apgynė. Reikia žinoti, kad šiais laikais nebeįmanoma, kad kariautų viena prieš kitą dvi valstybės. Dabar kariauja ištisos tautos ir todėl, kad ir mažiausios valstybės, gera kariuomenė savo vietoje turi didelės reikšmės. Kas gi būtų buvę, jei belgai Pasaulinio Karo metu nebūtų pasipriešinę vokiečiams? Būtų jie dabar nepriklausomi, ir ar turėtų pas savo kaimynus prancūzus tokią paramą, kokią kad dabar turi? Vargiai!... Argi būtų likęs nepaliestas šveicaričių kraštas, jei visa šalis nebūtų virtusi tautos kariška stovykla? Nepriklausomybę išlaikė tik tos tautos, kurios sugebėjo sukurti savo tvirtą kariuomenę. Čekai, dar neturėdami savo teritorijos, buvo pripažinti nepriklausoma valstybe, nes dar D. Karo metu sudarė savo tautiškosios kariuomenės dalis.

Taikos metu kariuomenė mankština ir mokosi savo kraštą ginti priešui užpuolus, o be to, saugo valstybę nuo vidujinių priešų ir laiduoja piliečiams ramumą. Kariuomenė ir jos vadovybė į valstybės politinį gyvenimą nesikiša, tačiau juo domisi, seka ir žiūri, kad jis nenukryptų nuo bendrų tautos reikalų. Kas

Gen. št. pulkininkas Tallat-Kelpša
P. L. P. Karo Mokyklos etatinis lektorius,
einąs Mokyklos Inspektoriaus pareigas

gi būtų buvę 1926 metais, jei geriausi tautos sūnūs — kariuomenė, priešakyje su pirmuoju ir dabartiniu Valstybės Prezidentu, nebūtų tarusi savo lemiamo žodžio? Arba, paimkime šių dienų padėtį Klaipėdos krašte. Ilgus šimtmečius mūsų broliai griežtos ir sumanios rankos valdomi tapo nutautinti ir visai demoralizuoti. Tik maža dalis iš jų atsimeną, kas jie yra, kiti gi, naujų šūkių ir idėjų iš už Nemuno pagauti, nebetenka lygsvaros. Bet nedidelėje įguloje drausmingų, darnių ir gražiai šalmuotų karių batalionai, išlygiuotų pabūklų ir šarvuotųjų pravažiavimas, laiduoja krašte ramumą ir galimybę darbui. Pamėginkime tik savo kariuomenę iš ten atitraukti, ir tuojau, vietoj mūsų dalių, užgirstumėm svetimas dainas, komandas!...

Be to, taikos metu kariuomenė yra tautos ir visuomenės mokykla. Į kariuomenę patenka visai fiziniai ir dvasiniai sveikas rinktinis jaunimas, kurį kariuomenėj ne tik kariškai išmokina, bet jį sudrausmina, daugelį išmokina amatų, duoda daug bendrų žinių. Atgal visuomenė gauna subrendusius ir tautiniai susipratusius piliečius. Suprantama, sunkus ir reikalaujantis didelio pasišventimo yra kariuomenėje darbas — kario auklėtojo — karininko. Karininkas ne tik karo metu privalo išsižadėti savęs, būti pavyzdžiu narsumo ir ištvermingumo savo valdiniam, bet ir taikos metu jis turi būti aukštos inteligencijos, nemažas psichologas, kad paimtą iš visuomenės jaunuolį sugebėtų paruošti geru kariu ir susipratusiu piliečiu-lietuviu. Dabar nebe tie laikai, kada kariuomenėje per ilgus tarnybos metus pašauktąjį tekdavo išmokinti gražiai marširuoti, gerai šaudyti ir mikliai durtuvu veikti. Tada to pakako. Šiandieną kariavimo technika išsivystė; kariaujama įvairiais ginklais žemėje, ore, vandenyse ir trumpu laiku karininkui reikia paruošti kovotoją, tinkantį šių dienų kautynėms, t. y. paruošti karį aukštomis technikos, kūno ir dvasios savybėmis.

Kad apgintume savo šalį, šiais laikais reikalinga iš anksto planingai tam ruoštis. Reikalinga, kad ne tik karo metu, bet ir taikos metu kariuomenė ir visuomenė būtų vienu kūnu. Kariuomenė ne tik griaučiai, bet kartu ir smegenys visos valstybės. Savo valstybės gynimą organizuojant, reikia iš anksto sulig išdirbtu planu vykdyti valstybės tvarkymąsi, naujų kelių ir susiekimo priemonių statymą, tenka paruošti kariuomenės ir visos valstybės išteklius. Tą atlieka aukštoji kariuomenės vadovybė. Suprantama, kad tokiam darbui reikalingos aukščiausios valstybės protinės jėgos.

Todėl ir visuomenė karininkijai turėtų duoti geriausius savo vyrus, geriausias jėgas. Gana senų pažiūrų visuomenės daliai manyti, kad karininku gali tapti nedasimokėliai! Taip komplektavusios savo karininkiją valstybės praėjusių įvykių skaudžiai buvo pamokintos ir dabar tos klaidos nebekartoja. Klaidinga būtų žiūrėti į karininkiją, kaip į profesionalus, geidžiančius kariauti ir išprovokuojančius valstybėms karą. Ne! Šiais laikais kariaus ne atskiri profesionalai kariai, bet visa tauta. Mes, kariai, mažiausiai trokštame karo, nes daug geriau pažįstame ir permatome jo veidą ir baisias pasėkas. Tačiau, mūsų pareiga yra budėti ir priminti šaliai grėsiantį pavojų, kad kilus reikalui visi būtų pasiruošę. Kaip tik dažniausiai karan įtraukiamos tos valstybės, kurios mažiausiai karo tikisi ir mažiausiai jam ruošiasi.

O ar pakankamai mūsų visuomenė yra susirūpinusi dabartine savo valstybės saugumo padėtimi? Gal daugumas pasakys — taip!... Juk mes turime kariuomenę ir net kai kas tvirtina — perdidelę, sunkia našta gulančią visą kraštą... Taip manantieji nemato to ar nenori matyti, kas dedasi aplink mus. Už mus mažesnė valstybė Latvija, turinti taikingesnius kaimynus, turinti savo visas žemes, kad apsaugotų savo teritoriją, laiko stiprią kariuomenę. Kodėl jiems nepersunki našta? Pagaliau mes turime nebaigtų žygių, kasdien kartojame: „mes be Vilniaus nenurimsim“!... Tačiau, nebūnant pranašu galima pasakyti, kad vien tais žodžiais — nedaug ką tepasieksime.

O kas dedasi už Nemuno? Šiandieną nesivaržydamas vokiečių tautos vadas Hitleris skelbia savo idėjas, nešančias mažoms tautoms vergiją. Štai jo vyriausia mintis: „Taip, kaip mūsų protėviams niekas nedovanojo tos žemės, ant kurios mes gyvename, bet jie turėjo ją iškovoti, aukodami savo gyvybę, taip ir mums žemę duos ne kokia svetima malonė, o tik pergalinčio kardo jėga“ — sako Hitleris savo evangelijoje „Mein Kampf“.

Pažvelgę į pietus ir rytus irgi tą patį pamatysime. Tai vis nedžiuginantieji dalykai.

Kas daryti? Nuleidus rankas laukti, gal pasigailės ir taikios Lietuvos niekas nejudins? Perdaug naivu būtų taip manyti. Jei-gu mūsų savanoriams pavyko neįgudusiu kalaviju atkovoti Nepriklausomybę, tai šiandieną panašia laime nepasitikėkim. D daugiau branginkime geriausių mūsų tėvynės sūnų aukas. Neabejotina, ištikus mūsų šaliai pavojui, kariuomenė savo atliks, tačiau ar visa tauta tam pakankamai pasiruošusi? Tenka atsa-

kyti — permažai!... Permažai visuomenė domisi krašto gynimo reikalu, manydama, kad tai ne jos paskirtis. Permažai ir mes visi skiriame materialinių ir dvasinių jėgų kariškam tautos auklėjimui. Nepakankamai darnus dar kariuomenės ir visuomenės bendradarbiavimas. Didelė visuomenės dalis karius pažįsta tik iš paradų ir dalinai manevrų, visai nesuprasdama, kokį svarbų ir atsakingą atlieka kasdieninį karių mokymo, saugumo ir auklėjimo darbą. Šiandien mūsų visuomenė džiaugiasi savo aukštomis mokyklomis, naujoviška statyba, menu ir mokslu, bet daugumoje visai nesirūpina, kaip tą brangų turtą apginsime nuo pasikėsinimų žiauraus priešo!

Susipratusi visuomenės dalia! Daugiau susirūpink pažinti valstybės saugumą, daugiau bendradarbiauk su kariuomene! Nesigailėk ne tik dvasinių, bet ir materialinių jėgų krašto gynimui! *Atsižvelgiant į šių dienų padėtį, savo karžygiams ir didvyriams, vietoj mažų atskirų stovylėlių ir paminklėlių, kurkime jiems gyvus paminklus, pavidale moderniškų lėktuvų, patrankų, kulksvaidžių — steikime jų vardais naujas kariuomenės dalis!*

Ir džiugu darosi matant, kad didelė mūsų visuomenės dalis jau tąja linkme eina. Mūsų Mokyklos Garbingas Šefas, Tautos Atgavintojas ir visos valstybės Vyriausias Vadas, Jo Ekselencija Respublikos Prezidentas, savo rimtu pavyzdžiu ragina karius ir visuomenę iš vien bendradarbiauti. Ypatingai įpareigoja esančius karius atsargoj, kad jie, išsilieję į visuomenę, skiepytų drausmingumą ir susiklausymą, kartu nepamesdami ryšio su kariuomene.

Ponas Švietimo Ministeris sako: „Aukščiausioji yra ta mokykla, kuri moko, kaip reikia ginti savo kraštą“. Didelė dalis mūsų kolegų — atsargos karininkų, metę šalin senas nihilizmo ir pacifizmo idėjas, tiesia lieptą tarp kariuomenės ir bestudijuojančio jaunimo, o kartu jame žadina susiklausymą ir drausmingumą, siekiant tautos idealo įgyvendinimo. Didelis darbas suartini mo kariuomenės su visuomene atliktas Šaulių Sąjungos. Lietuvis pradeda justis, kad jis yra šeimnininku savo šalyje, — jame pradeda atgimti senuolių dvasia.

Švėsdami 15 metų kariuomenės kūrimosi sukaktuves, prisimename laikus, kai didelėmis pastangomis buvo sukurta mūsų kariuomenė ir brangiausiomis aukomis pirmųjų karių išlaisvinta mūsų šalis. Mes savo naujiems žygiams semkime jėgas iš jų pirmųjų darbų, pagrįstų nepaprastu pasiaukojimu ir geležine valia.

Kariškasis jaunime!.. Didžiukis, kad šiandien turi progos eiti jų pramintais keliais!..

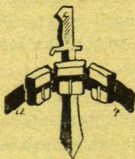
Kariūne-aspirante!.. Džiaukis, kad turi progos būti ne tik kovotoju, bet esant reikalui — būti vadu. Išėjęs iš mokyklos, nepamiršk mokyklos vėliavoj žodžių: „Mūsų ginklas, mūsų mokslas — Lietuvai tėvynei“.

Kadro kariūne!.. Greitai į tavo rankas bus atiduota dalis Lietuvos jaunimo, kad tu juos išmokintum savo šalį mylėti, branginti ir ją ginti. Tu privalai didžiutuotis, kad patekai į mokyklą, ruošiančią ne tik kariuomenei, bet visai tautai vadus. Visuomenei gi, tegu būna gera pamoka.

Kad ateity nereikėtų vergauti, mums ypač reikalinga vienybė. Tat lietuviai — galvokime sveikai!.. Daugiau dirbkime, bendradarbiaukime, supraskime kariuomenės ir visuomenės bendradarbiavimo svarbą. Kai Tėvynę ištiks pavojus, tada iš tikrųjų jauni ir sveiki vyrai turės kovoti, senesnieji — kalti ginklus, gaminti kovos prietaisus, vežioti mantą ir patrankas; moterys — siūs kariams baltinius bei rūbus ir rūpestingai slaugydamos lengvins sužeistųjų kančias; vaikai padės motinoms, o silpni seneliai, kaip tai būdavo senovėje, lieps save nešti į viešąsias aikštes, kad uždegtų jaunųjų narsumą, skelbtų jiems priešų neapykantą ir Tėvynės išsigelbėjimą. Taip vaizduojasi vieningos tautos pastangas prancūzų tautos gelbėjimo komiteto narys Barér ateities karo atveju.

Žengiant mūsų kariuomenei į ketvirtąjį savo gyvenimo penketį, visi giliai įsidėkime į širdį: — ką pirmųjų savanorių aukomis ir kalaviju iškovojome, tą ir turime; ir dabar nuo to pareis mūsų likimas. Tiek yra vilčių, kiek mes patys pajėgsime.

Tenka prisiminti, kad sunkiais tėvynės laikais niekas iš gerų kaimynų mums nepadėjo. Todėl ir dabar pasitikėkim tik savimi!

Kada žirgas žvengė

Būrys jaunų kariūnų-aspirantų išsinėrė vikriai iš rudų kailinių ir puolė į arklides. Čia stovėjo arkliai, kuriais jie jau visas mėnuo kasdieną aikštėj jodinėjo. Ties kiekvienu kabėjo lenta su vardu ir gimimo metais, tarytum jie būtų krikštyti kaip žmonės. Šalia tokių vardų, kaip Jaunystė, Auksė, Idėja, Granata, Karalienė, Avansas, buvo ir Akiplėša, Išsigimėlis, Pilvas, Kūgis, Kerštas, Ko-ko, Gaisrininkas ir daugybė kitokių. Vyrai vedė arklius aikštėn valyti. Bildėjo grindys, skambėjo grandinės. Pririšę prie barjero arklius, kariūnai-aspirantai pagaliukais grandė kanopas, atsargiai pakeldami kojas, ypač užpakalines: bijojo gauti boksą į pašonę. Pavojingesni buvo tie arkliai, kurie uodegose turėjo įpintus raudonus kaspinus. Pradžioj kariūnai manė, kad tie kaspinai—moteriškai giminei pažymėti, bet vėliau sužinojo ir patys įsitikino, kad tokie arkliai mėgdavo dažnai užpakalį per aukštai pakelti ir, nutaikę į kariūno opiausią vietą, ištiesti kojas, it būtų spyruoklę prariję.

Šukom ir šepečiais rankose, kavaleristai trynė, šukavo arklius, retkarčiais subardami ar plaštakom šonus papliauškindami.

Kariūnas-aspirantas Jonas Akelis paskutinis išsivedė iš arkližių savo juodbėrį. Vesdamas jis šnekėjo:

— Na, matau, matau, Viešule, kad manęs laukei. Už tai lauktuvių gausi. Nori, a?

Bet Viešulas nelaukdamas, kol kariūnas išpildys savo pažadą, bruko pats snukį į jo pūpsančią kišenę, užuosdamas kvėpiančią duoną.

— Oho, gudruolis! Kokią tu gerą uoslę turi, nemaniau! Še! še!

Gardžiudamasis kramtė juodbėris riekę iš Jono delno.

— Gardu, ką? Žiūrėk, tik mano piršto nenukašk, mėsos užsigėdęs.

Kariūnas Akelis pririšęs Viešulą glostė jo kaktą, papuoštą balta žvaigžde, riestą žvilgantį kaklą, pliaukšėjo delnu nugarą, braukė kojas, apžiūrėdamas, ar kur nesužeistas. Atrodė, kad žirgas visiškai sveikas, nes buvo linksmas ir lūpom šypsojos, tiesdamas šnerves į savo valytojo kišenę.

— Palauk, — kalbėjo tas, — tam sykiui gana. Žiūrėsiu, kaip laikysies toliau. Esi visas apšepęs. Apvalysiu tave, kad žvilgėtum kaip veidrodis. Na, koją!

Kai kavaleristas įsirežęs šepėčiu šveitė šonus, papilvę, kojas — juodbėris karpė ausim, bet nesispardė ir nekando, kaip anksčiau. Didelės žvilgančios akys žiūrėjo ištikimai į Joną ir, rodos, kalbėjo: „aš suprantu, tu nori man gero, ir aš tau nieko nedarysiu.“

— Štai, dar užsikąsk, nes ramiai stovėjai, — vėl vaišino raitelis Viesulą. Aplinkui buvo girdėti šukų į akmenis kalenimas, šepėčių šiušenimas, pliauškėjimas, grandinių žvangesys ir arklių prunkštimas. O į viršų kilo dulksės. Kavalerijos būrys liejo prakaitą. Daugelis ir mundurus atsisegiojo.

Leitenantas Nendré, aukštas, tiesus ir lieknas, švelniais veido bruožais mėlynakis, vaikščiojo tarpe kariūnų, rodydamas, kaip įrankius laikyti, užkalbindamas, juokaudamas ir pasakodamas apie kurio nors arklio ypatybes.

Kai kurie vyrukai „baigę valyti“ rymojo ant barjero. Tada leitenantas priėjęs paplodavo delnu arklį ir toj vietoj gero kai sudulkėdavo.

— Tai, vadinas, „išvalei“? — šypsojos leitenantas. — Rūksta kaip iš kamino. Spauskit smarkiau, stipriau; o dabar — glos-to lyg mergytę, odą kuteną, arklys dar ims ir atsiguks.

Tuos žodžius palydėjo kariūnų klegesys, ir vėl visi pritilę kibo į darbą. Pagaliau pasigirdo komanda: „Baigt! Vest girdyt!“

Paėmę už kantarų arklius, aspirantai vedė juos smėliu prie šulinio. Tryško tyro, šalto vandens srovė. Suleidę snukius į lovį, arkliai godžiai gėrė vandenį. Paskui patys apsigrižę žingsniavo atgal į arklides. Nuo šnervių varvėjo vandens lašai, žibėdami tūkstančiais varšų. Saulė pakilus iš už kalno žarstė kaitrius spindulius.

Kariūnas Akelis girdydamas Viesulą gėrėjosi jo gražiu ištiestu kaklu ir perlamutro spalvomis, kurios žaidė tai gėsdamos tai vėl užsidegdamos žirgo nugaroj, kakle ir krūtinėj. O žvaigždė kaktoj kaip deimantas liepsnojo. Nieko gražesnio Jonas nebuvo matęs. Jis tirpo džiaugsmu, kad turėjo tokį puikų žirgą ir tik gėdė užsėsti ant jo ir skristi laukais kaip viesulas. Jono žirgas ir buvo Viesulas.

Pagaliau, arkliai buvo vėl suvesti į tvartus ir pastatyti savo vietose, o tvarkiniai tuoj juos pavaišino kuokštėmis kvepiančio šieno. Kariūnas Akelis, išpešęs saują, taip pat šėrė savo juodbėrį. Kai nė vieno kariūno arklidėse nebebuvo matyti, laikas ir jam buvo eiti.

— Na, iki pasimatymo, mano Viesule! Po pietų jojykloj teks mane panešioti. Girai, skrisim abu kaip paukščiai!

Į tą jo atsisveikinimą arklys mostelėjo galva, lyg pritardamas, paskui įsirežė taip gražiai ir didingai, o akys, rodos, sakė: „sėsk nors ir dabar, aš pasirengęs nešti.“

— Aikštėj Jonas Akelis rado draugus, susispietusius ratu. Jie rūkė, dalinos įspūdžiais, klegėjo.

— Ve, ir kariūnas Jonas atsirado! — šaukdami apspito draugai. — Įsimylėjai, matyt, savo Viesulą, nebegali nė atskalbėt, nė atsiglamonėt. Ir duoną iš valgyklos jam vis neši. Norėjau eit jau skirti. Vis tu apsikabinęs jo kaklą, lyg kokios mergytės. Ee, matyt, per daug buvai pripratęs prie jų glamonėjimų.

— O, taip! — atkirto Akelis. — Aš jį myliu. Mano žirgas vertas daug didesnės meilės, negu kai kuri moteris.

— Tuščios kalbos! — ginčijo draugai. — Pasivaidintų prieš akis moters dieviškos formos ir būtų amen. Lėktum iš paskos, kaip uodega, palikęs juodbėrėlį vieną žvengti.

— Niekuomet! Pirmas dalykas — netinka lyginti žirgo ištikimybę su moters? Žirgas vargs kovoj kartu su tavim, kentės alkį ir šaltį, o didžiausiame pavojuje liks tau ištikimas bičiulis: pavys užkluptą priešą, išgelbės gyvastį. O jei reiks — mirs narsiai kartu su tavim, pralies kraują už tėviškės klonius. Štai kur meilė ir ištikimybė!

Visi nusijuokė. Nesuprato, ar jis rimtai, ar tik juokus krečia

— Matyt, ant savo kailio išbandei moters ištikimybę! — ironizavo kažkas. — Apsvilino?

— Apsvilsi ir pats, jei dar nesuspėjai! — atšovė Jonas.

— Manot, kad gyvulys nejaučia, nesupranta? — aiškino kariūnas Akelis toliau. — E, dažnai jis būna išmintingesnis už žmogų. Jis laukia iš mūsų švelnumo ir meilės, kaip mes kiekvienas. Pamilsta mus už tai ir parodo didelį dėkingumą. Tik mes jam kartais žiaurūs ir beširdžiai. Plakame be reikalo.

— Na, tik jau glostymais nesuvaldysi arklio, — atsiliepė kažkas iš būrio. — Aš visai muštravojau Kupstą ir kulnimis šonus beldžiau, o jis sau žingsniu vėžlina ir tiek. Tik kai užliejau rimbu — šiek tiek išsijudino. Glostyk tu jį — velniai žino kur tave nuneš, greičiausia, žinoma, į arklides.

— Kupstas paliks kupstu! — atsakė Jonas. — Žinia, ir žmogui rykštė kartais į sveikatą, tuo labiau gyvuliams. Bet ne-

kalbėkim apie kraštutinumus. Labai klystų, kas manytų, jog gyvulio švelnumu negalima palenkti, tik reikia kantrybės ir supratimo. Reikia, kad jis pajustų tavy savo draugą, prietelį, o ne kankintoją, reikia su juo švelnaus kontakto.

— Linijon stok. Lygiuok! — pasigirdo leitenanto komanda. Nutrūko visos kalbos.

Kaip skruzdėlės sukruoto kariūnai lygiuotis. Po valandėlės rudų kailiniukų būrys smėliu riedėjo Karo Mokyklos link. Saulė ugniniu liežuviu laižė namų stogus, mesdama karštą žvilgsnį į žygiuojančius jaunuolius, tarytum klausdama Joną: „na, vyruti, argi tavo žirgas ir už mane būtų gražesnis?“ Ir saulė šyptelėjo raudonų lūpų krašteliu.

O ten, priešais, tuose dideliuose mūro rūmuose, už storų sienų, gėlėm apstatytoj valgykloj jų laukė šilta, saldi baltyta kava ir šviežios pūko minkštumo sviestu apteptos bulkos.

(B. d.)

Leitenantai

(Šiuo vardu rašomos knygos fragmentas)

I

Šešios poros naujutėlių, kariūniškai atsidėjus išblizgintų batų sutartinai mynė geležinius K. A. M. flygelio laiptus. Išsi-puošę, naujose, turtingai šlamančiose uniformose, kartais ne-šini šeši jauni karininkai žingsniavo vieno pėstininkų pulko adjutanto kabinetan.

Prieš keletą dienų pergyvenę įspūdingas, nepamirštas pa-kėlimo iškilmes Karo Mokykloje, įgiję sunkiai pasiektąjį pir-mąjį Lietuvos karininko laipsnį, o taip pat pilni malonių nuo-širdžiu džiaugsmu, pasididžiavimu perpildytų įspūdžių per trumpas trejeto dienų atostogas pas savo artimuosius, šie uni-formuoti vyrai šiandien atvyko skirtojon dalin, kur pirmas žings-nis — prisistatyti pulko vadui. Vyriški šypsniai žaidė vais-kiais, sveiku, jaunuolišku rausvumu besipuošiančiais karininkų veidais, o drąsūs, tiesūs žvilgsniai spinduliavo karišku ramu-mu, pasitikėjimu savimi ir naujo gyvenimo nežinomybe.

Kariūnišku įpratimu ne vienas, gal būt, kartodami prisi-statymo raportus, tikrindami susisagstymą, vienas kitą atyždziai paskutinį kartą peržvelgdami, ar tvarkingai atrodo, ir kartas nuo karto pasikeisdami tarp savęs vienu kitu nuotaikingesniu pasakymu, jaunesnieji leitenantai artėjo prie plačių, suveriamų adjutanto kabineto durų.

— Aukščiau smakrus, kolegos! Žinote, pulkininkas Augū-nas griežtas žmogus. Pamenate, kai per manevrus stažo metu, dėl per daug išsitiesiančių dalinių tankinėje rikiuotėj, pasakė, kad kuopa ir žygyje turinti eiti kaip parade, — pastebėjo liek-nas brunetas jaunesnysis leitenantas Arūnas.

— Nesutinku! Per dvejetą metų taktika pasikeitė. Da-bar kartais gali būti žygiuojama ne kaip parade, o laisvai, kelio pakraščiais; genštabistiškai tariant, pasirošus visokiems even-tualumams. Matote, galimi priešo šarvuočiai, aviacija... — linksmai, nerūpestingai nusišypsojo draugų mylimas „pėstinin-kas iš prigimties“ jaun. leitenantas Algimantas.

— Aišku! Koks čia paradas? Mažiau karščiavimosi, po-nai, — autoritetingai pabrėžė ne aukšto ūgio, pilno veido, visuo-met pernellyg savimi pasitikįs jaun. leitenantas Gražulis.

— Liudai, nusivalyk dešinį rankogalį, kažkur išsibaltinai truputį, — pastebėjo greta žingsniuojančiam karininkui raudonskruostis jaun. leitenantas Alksnis.

— Kolegos, ką aš matau! Pono leitenanto Algimanto Karo Mokyklos baigimo ženklas aistringos brunetės plaukeliu pasipuošęs. Nieko sau atostogauta!... — Kiek balsiau, nuotaikingai juokavo sporto alkoholikas, žymus futbolininkas jaunesnysis leitenantas Vytautas. Karininkai nuoširdžiai nusišypsojo.

— Be reikalo svajoji apie aviaciją: netiksi, akys menkos, — patenkintas aiškia netiesa, atsakė jaunesnysis leitenantas Algimantas ir dešinią ranką pašalino nuo krūtinės iš naujo munduro išsikišusį juodą ašutą. Tuo tarpu kažkas suvarstė adjutanto kabineto duris, ir nutilę jaunieji karininkai netrukus vienas po kito įžengė vidun.

Adjutantas, aukštas, nežymiai palinkęs į priekį, daug pergyvenimų slepiančio veido kapitonas, nuoširdžiai šypsodamasis pirmas pradėjo sveikinti drausmingai stovinčius leitenantus, kurių vienas, tai bene daugiausiai besikarščiuojąs jaunesnysis leitenantas Alksnis, jau buvo bepradedęs pilti visą raportą.

— Sveikinu ponus karininkus! Labai malonu. Mes jau seniai laukėme naujų pajėgų. Prašau sėstis. Mūsų pulko vadas dabar išvykęs. Tamstos prisistatysit jo padėjėjui majorui Miškiniui, — pastebėjo adjutantas, gesindamas kažkokio vėžlio kiaušo peleninės kraštan nebaigtą rūkyti papirosą ir surimtėjęs lėtoku žingsniu išėjo pro duris, pulko vado kabineto link.

— Atrodo malonus žmogus, — pusbalsiai pastebėjo jaunesnysis leitenantas Alksnis.

— O vis dėlto tavo raporto nepriėmė, — kolegiškai prikišo būsimasis karo lakūnas Vytautas.

— Ar pastebėjote, rūkydamas adjutantas gana originaliai laiko papirosą — lyg pagaliuką, nykščiu ir sulenktu rodomuoju pirštu suėmęs taip, kad delnas atsuktas veido pusėn, — paskubomis pabrėžė vienintelis iš karininkų rūkorius jaunesnysis leitenantas Liudas.

— Manai, kad visi taip rūko be jokio stiliaus, kaip tu. Švampai gana dažnai, bet vis kitaip laikydamas rūkomąjį objektą. Neturi, kaip sakoma, aiškios linijos, — nenykstančia nuo veido šypsena, visuomet optimistiškai nusiteikęs pridūrė Algimantas.

— O kaip ten pačio linija su panele Angele: aiški ar ne visai?... — šelmiškai šypsodamasis įsikišo sportininkas Vytautas.

Nebuvo laiko jauniesiems karininkams pareikšti savo nuotikos dėl kolegos leitenanto Algimanto meilės istorijos, apie kurią paviršutiniškai žinojo iš Karo Mokyklos laikų, nes girksitelėjusios durys įstūmė vidun liemeningą adjutanto figūrą, o jo tarnybiniai monotoniškas „prašau ponai, durys 1 Nr.“ neramumu įelektrino energingai nuo kėdžių pasikeliančius leitenantus. Daugumas jų pulko vado padėjėjo majoro Miškinio net nepažinojo.

Paskučiausį kartą mintyse kartodami ilgą prisistatymo raportą, šeši jaunesnieji leitenantai išėjo apytamsin štabo koridoriu ir pranyko duryse 1 Nr.

*

Energingas, karingų veido bruožų nebe jaunas majoras gėdėdamasis išklauė kariūnišku sklandumu raportuojančių karininkų, budria akimi nepastebimai peržvelgė jų imponuojančias jaunuoliškas, kariškas išvaizdas ir iš eilės vyriškai paspaudė leitenantų dešines. Uniformuoti jaunuoliai, gražiai išsitiesę visu savo liemeningu ūgiu, sustojo mažu pusračiu, o majoras Miškinis dar labiau surimtėjęs tarė:

— Ponai karininkai, aš daug ką jums pasakyti neturiu. Pakankamai, manau, esate įsisąmoninę tuos pagrindinius dėsnius, kurių dvasioje brendote ištisus dvejus, trejus metus, būdami Karo Mokykloje. Garbingas karininko munduras, kuris puošia jūsų vyriškus liemenius, ir atitinkami laipsnių pažymiai, liudija, kad taip pat turėtumėte suprasti Lietuvos karininko pareigas; o jos didžios, garbingos ir sunkios.

Pulko gyvenime jūs laukia nuolatinis, planingas ir nelengvas darbas. Darbas, kuris anaipol nesibaigia programos valandomis, darbas lyg ir nepastebimas, reikalaujantis iš karininko daug kantrumo, pasiaukojimo ir savo kasdieninių pareigų pamėgimo.

Kad paruoštume vertingą šių dienų kovotoją, turime eiliniam piliečiui įdiegti didžią, sąmoningą gimtojo krašto meilę ir aukštą Lietuvos kario pareigų supratimą; turime išmokyti ir ištreniruoti jį meistriškai vartoti šių dienų ginklus, o taip pat vispusiškai užgrūdinti jo kūną ir valią didžiam ir baisiam kautynių darbui. Suprantama, kad šios savybės mumyse turi būti aukščiausiam laipsnyje.

Iki šiol tamstos buvote kariškai auklėjami vienintėlėje mūsų valstybės Karo Mokykloje. Ją baigę stojate savarankiškai

karininko gyvenimo kelin. Dabar, savo viršininkų pavyzdžiu, patarimais bei nurodymais patys turėsite nuolatos tobulintis, lavintis, ruoštis savo pareigoms, darbams ir pilnutiniam rinktinio lietuvio, kultūringo atgimusios Lietuvos karininko gyvenimui. Gilus garbės supratimas, susivaldymas, saikingumas, lietuviškos kariškos tradicijos tegul puošia jūsų asmens gyvenimo kelią. Nesakau jums būti asketais. Tačiau, budriai saugokitės gyvenime to, kas galėtų sunaikinti jūsų garbę, palaužti sveikatą ir išstumtų jus iš garbingų mūsų kariuomenės eilių.

Ne praėjusių šimtmečių puošnių paradų gražuolis, ne prieškarinės susmukusios aristokratijos uniformotas atstovas — išlaidus nedasimokėlis, o visais atžvilgiais rinktinis, išsimokslinęs inteligentas, puikus, nuolat besitobulinąs karo dalykų specialistas, sumanus, pavyzdingas pilkos eilinių kovotojų masės auklėtojas, mokytojas ir vadas, sveikų lietuviškų kariškų tradicijų nešiotojas ir saugotojas, su pasididžiavimu nešiojąs karininko mundurą, tačiau tvirtų ryšių jungiamas su liaudimi, veiklus lietuvis, — štai, mano nuomone, tie paviršutiniai atgimusios Lietuvos karininko tipo konturai, kuriuos mes visi turime stengtis sugauti, ryškinti, tobulinti.

Neleiskite tamstos, kad pilka gyvenimo kasdienybė užtušotų jūsų sielose kilnius siekimus, pasiryžimus, jauno karininko idealus. Sugebėkite visuomet stovėti aukščiau įkyrios realybės. Ne audrų blaškomi pavėjui siūbuokite, o patys diktuokite likimui savo valią.

Nesisielokite bevilčiai kariuomenėje dar esamų netobulumų ar kartais ir menkų pavyzdžių matydami; jie tam, kad žinotume, kas pirmoje eilėje taisytina, ko vengtina. Tačiau, gyvenimas eina neatsigręždamas. Netobulumai tobulės, trūkumai išsilygins, o visi, kurie nesugebės žengti su gyvenimu, kuriems stigs lietuvių idealų, valios — palengva atsiliiks klaidingai bestovį gyvenimo pakelėse. Vieninga, tvirta moderninė mūsų kariuomenė reikiamą valandą tinkamai atliks jai skirtą uždavinį.

Taigi, ponai, sekmingo darbo naujam gyvenime!

— Ačiu tamstai! — giliai persiėmę prasminga majoro kalba, dėkojo jaunesni karininkai.

— Dabar paskirstysiu tamstas į kuopas, — tarė majoras Miškinis, žengęs prie rašomojo ir spausdamas skambučio mygtuką.

Mašinos raščiu užpildytais lapais nešinas, duryse greitai pasirodė pulko adjutantų.

Majoras Vertelis

P. L. P. Karo Mokyklos 1-os aspirantų kuopos vadas

Jaunieji karininkai kartojo pulko vado padėjėjo įsakymą, kad vykstą į nurodytas kuopas, o lengvas majoro Miškinio linktelėjimas — buvo ženklas, kad galį vykti.

Vėl vienas pulko vado kabinete palikęs, kiek pergyvenęs, ir dar kartą mintyse perkraatinėjęs pasakytus jaunesiems leitenantams žodžius, majoras Miškinis, metęs trejetą plačių žingsnių, išdidžiai priėjo prie lango.

Lyg milžiniškam ekrane, pilkuojančioj aikštėje, paniurusios rudens dienos ūkanose energingai judėjo eilių eilės, gretų gretos besimankštinančių karių. Iš ruošiamų kovotojų masės ryškiai skyrėsi liemeningi karininkų siluetai, buvo galima nugirsti viena kita griežta komanda. Po valandėlės, tolumoj už aikštės, krūmuotoj pašlaitėje sudrioskėjo audringas, plieninis sunkiųjų kulkosvaidžių tratėjimas. Šiurkštūs, vyriški majoro Miškinio delnai kietai suspaudė storoką palangę, o jis, kiek pasirėmęs ištiestomis rankomis, valandėlei suakmenėjęs išsižiūro į verdantį pulko gyvenimą. Reikšmingas susimąstymas, valia ir vos pastebimas pasididžiavimas tryško iš nebe jauno kario veido.

*

Tylėdami šeši jaunieji karininkai nusileido laiptais žemyn. Jaunuolių klausoje dar aidėjo išpūdingi majoro Miškinio žodžiai, ir nė vienas jaunesniųjų leitenantų kažkodėl nesistengė pirmas ką nors pasakyti.

Taip visi išėjo pro įeinamąsias pulko štabo duris ir atsidūrė plačioj, smėlingoj aikštėje, kurios pakraščiais rūpestingai šniokštė rudens nauksinti topoliai, o jų unksmėje amžinai nejudą stovėjo susirikiavę rausvi mūriniai pulko pastatai.

Jaunesiems karininkams beliko vykti prisistatyti batalionų ir kuopų vadams. Po du, po vieną išsiskirstydami, leitenantai vieni kitiems padavė rankas. Atsisveikino, nors visi jautė, kad per pietus pulko karininkų ramovėje vėl susitiks. Nors atsisveikinantieji vieni kitiems kasdieniniais, nudėvėtais žodžiais palinkėjo: „laimingai“, „viso gero“, „pasisekimo“, o vis dėlto tai nebuvo tas inertiškas, banalus, dažnai bereikalingas rankų kašiojimas, kuŗs esti kartais gyvenime. Vieningas dvejų, trejų metų bendro kariūniško gyvenimo tampriai sujungtas kariškosios jaunuomenės būrys — vyresnysis kariūnų kursas — pirmąjį kartą suskilo grupelėmis, kai prieš pat išleistuves buvo paskirstyti į kariuomenės pulkus.

Būsimojo gyvenimo rūpesčiai, nuolatinis savo kuklių kraičių bei čemodanų tvarkymas, o taip pat atskiras būriavimasis pulkais — nepataisomai drumstė nuoširdžią, vieningą, jaunuolišką, seniau amžinai vyravusią vyresniojo kurso kariūnų nuotaiką.

Vėliau, po išleistuvių triumfo, Mokyklos draugai išsisklaidė būreliais į skirtingas kariuomenės dalis, o dabar šioje pulko užsiėmimų aikštėje šešius uniformuotus jaunuolius, vykstančius į nurodytus batalionus ir kuopas, savarankiško gyvenimo pirmieji žingsniai turėjo galutinai išskirti.

O, rodos, dar taip neseniai gražus rinktinių jaunuolių būrys ramiai tęsė rimtą karo mokslo studijų darbą, vispusiškai grūdinosi sunkiuose kariūniškuose žygiuose; žiemą ir vasarą, dienomis ir naktimis judėjo, šliaužiojo, manevravo snieguotais, purvinais ar žaliuojančiais gimtinės laukais, praktikuodamiesi karyboje. Petys petin žygiuodavo jie drauge skaitlingose, drausmingai glaustose gretose, petys petin spiedavosi gindamiesi, puldami ar audringai atakuodami „priešą“. Petys petin suakmenėję, bekalbiai, individualiais ginklais rankose, stovėdavo dvidešimts penktąją paros valandą... Bendri buvo kurso draugų džiaugsmas ir vargai, pasisekimai ir rūpesčiai, o aiškus siekiamas tikslas visus energingai traukė nelengvu, bet vis dėlto taip įdomiu, pasirinktuoju kariūniško gyvenimo keliu.

Tačiau... Jaudinančiai nuskambėjo iškilmių trimitai, išsvajotas karininko munduras pakeitė kariūniškąjį, o paskutinis Žilajai Motinai „sudiev“ nesumezgamai nutraukė Karo Mokyklos gyvenimo įvairiaspalvę giją.

Taigi, jaunųjų karininkų atsiveikinimas prieš išsiskirstant buvo reikšmingas.

*

Pro retėjančias vidūdienio miglas šykščiai nusišypsojo balsganas rudens saulutės veidas. Drėgna, variniais lapais nuklota aikšte kartas nuo karto greitai perbėgdavo tamsūs debesų šešėlių lopai. Tarp pulko rajono medžių, trobėsių ir darželių vienur kitur sublizgėdavo saulėje išsiskirščiusių jaunųjų leitenantų kardai: vykdydami majoro Miškinio įsakymą, karininkai ieškojo savo batalionų ir kuopų vadų.

Naujas žmogus

Buvo vasara žalia. Graži.

Vasara — lyg pasaka. Romantiška. Pilna monų...

Žemė sukosi, o su ja kažkur skubėjo tos vasaros, visa sirpinančios, dienos ir švelnumu dvelkiančios naktys. Lėkė lyg įsiutę pegasai: jungo nevarginti, žaslų netramdyti...

O kur tu skubėjai, jaunasai berne? Kur?

Ar negaila tos pasakų vasaros?

Tu tyli. — Nieko į mano klausimus negali atsakyti. — Tau visa išrodo lyg sapnas. Lyg burtai...

Taip. — Burtai tave buvo užbūrę ir likai herojum.

Herojus aštuoniolikos vasarų sirpintos mėlynakės...

Bet. — Ta vasara nusikraustė į praeitį, o tu, atsiveždamas jos sapnų prisiminimus, užsidarei Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokykloje.

Čia turėjai visa užmiršti ir pradėti naują, realų gyvenimą. Daug ką užmiršti? Užsimojęs norėjai pats save nugalėti ir sulaužyti savo pasižadėjimus.

Tik. — Toks grakštus jos liemu, rugiagėlių žiedo melsvumo akys, karštos raudonų vyšnių lūpos ir...

Tu ilgėjais. Ilgesy rašei ilgus jausmingus laiškus. Pynei gražiais jausmingais žodžiais reikšmingas frazes. Tą pat rasdavai ir jos laiškuose. Bet kas iš to? — Praeitį negražinama. O vasaros sapnai draikosi, nyksta — lyg rytmečio rūkas.

Išmokai sutvardyt save. Įpratai į naujas tradicijas. Tu jau kariūnas aspirantas ir nebe kandidatas.

Kalėdoms gavai atostogų. Palikai brolių — šautuvą, šalną, kuprinę ir... kazemato rūpesčius. Garu ir dūmais alsuojąs traukinys išvežė tave į tėviškės klonius, kur sena močiutė, kur sapnų vasara liko...

Parsivežei baltais dažais dažytą diržą, baltas pirštines ir kariūno tradicijas.

Grįžai ne tas, kas išvykai.

Naujas žmogus.

Bet tos atostogos buvo labai trumpos, lyg kelios valandos. Dar trumpesnės.

Vėl sugrįžai į kazematą pas jo rūpesčius ir savo šautuvą. Vėl gyveni būsimu Vilniaus žygio dvasia.

O vasara su jos sapnais vis nuo tavęs tolsta.

Bet... tu jau nebe tas. Tu naujas žmogus...

Žygis į Prienus

Atėjo lapkričio penkioliktoji. Kavaleristų būrys sukilom anksčiau kaip visada. Pasaulis dar skendo juodose rakties skarose. Tyliai ir greitai rengėmės. Užgėrę juodos kavos, kabūrais nešini nuskubėjom į maniežą. Čia jau mūsų laukė pabalnoti arkliai. Atidžiai apžiūrėję pakaustymą, prisitvirtinę prie bėgnų kardus ir pasiėmę atsarginių pasagų — pagaliau sėdome į balnus, laukdami ženkle išjoti.

Ir sudundo kanopos, sutrinkėjo kelias. O Karo Mokyklą globė ramybė, ir kazematuose ilsėjosi palikę draugai pėstininkai, kažką pro sapnus murmeldami.

— Sudieu, sudieu! — mojome tolstantiems rūmams.

Būrio priešakyje jojo karininkai ir jaunesnysis mokyklos gydytojas. Iš paskos lydėjo kalviai ir gurguolė. Taip slinkom žingsniu ir risčia priekin vingiuotu vieškeliu, kol vora išsitiesė išilgai tiesaus plento.

Pirmasis sniegas dengė laukus. Toly, tolyn! Kas rūpi mums, kad kieno arklys sukluo ir kariūnas stačia galva nuriedėjo į suplaktą bužą ir užsilipdė akis? E, nusikrapštys. Čia pat ir daktaras, jei reiktų!

Nežinom, kur jojam, kada sustosim. Ir gerai, nereikia. Prieš mus paslaptis, viliojantieji toliai ir nežinomybė. Mes dėkingi savo geriesiems karinin-

kams ir širdy džiaugiamės turėję laimės likti kavaleristais.

Prieš mus pušynas. Pakvimpa gintarais. Maloni užuovėja. Ženklas sustoti, nulipt nuo arklių. Darome poilsį.

Apžiūrime arklius, valome kanopas, kurios prisimušė sniego. Mūsų žirgai šiek tiek apšilę. Atleidžiame pavaržas, glostome ir šeriamo duona. Jie gardžiai, muistinėdami galvas, ėda ir vis prašo daugiau, kol ištuštinam kišenes.

Mus supa ošiantis miškas. Jaunos, sniegu pasipuošę eglaitės. Koks žavingas vaizdas!

Mūsų kapitonas, šioj gamtos dekoracijoj visus nufotografuoja. Jis vaikšto tarp mūsų ir klausinėja, kaip sekės joti.

Pasilsėję vėl užsėdom savo eikliuosių.

Ir vėl traukėm į priekį, keisdami greičius. Pakelėse pievos, vienkiemiai, upokšniai — naujos, nepažįstamos vietos. Spėliojame, kur jojame ir norėjome, kad kelias niekada nesibaigtų — ir dieną ir naktį. Paklausėm leitenantą.

— Į Vilnių! — šypsodamasis atsakė.

Bet mes jau nujautėm, kur, nes plentas vedė į pietus.

Pagaliau po penkių valandų žygio iškilo prieš mus bažnyčios bokštai, pasirodė margų namų kvadratai. Po kojų sutrinko akmens grindinys. Įjojome į miestą. Tai buvo Prienai, mūsų kelionės tikslas.

Cia sustojame didžiajam poilsui. Buvo duotos trys valandos laiko arkliams ir mums patiems „pasiganyti“.

Parinktose arklidėse sustatėme žirgelius. Nubalnoję šėrėme juos šieną, Nemune pagirdėme ir davėme jiems užsikąsti skanių aviųž.

Tik dabar galėjom patys pasistiprinti. Gurguolė atvezė mums duonos ir kotlietų. Kašniavom nuosavom „šakutėm“ suėmę porcijas ir juokėmės iš to.

Bėgo valandos, kaip trumpos akimirkos. Ir atėjo laikas nutraukti vaises ir grįžti atgal. Arkliai buvo pakankamai atsipūtę ir pasistiprinę.

PasibaInojom ir vėl išjojom.

Traukėme smagūs ir laimingi. Ir mūsų žirgai noriai mus nešė. Jų širdys taip plakė. Kažinkas traukė mus dainuoti. Kaip nudžiugome visi, kai leitenantas pasiūlė ką nors vyriškai „užplėšti“. Išsirikiavom po keturius, ir mūsų dainininkas užvedė: „Ulanai, ulanai, širmieji žirgeliai“.

Daina veržės pati iš krūtinų, galin-ga, drąsi. Virpėjo ore, sklido laukais ir giriom tolyn. Skelbė apie jaunus raitelius, kurie išsirinko sau žirgus draugais, kaip senovės lietuviai, ir ruošias, išmusus valandai, įkelti Vyty į Gedimino bokštą ir vertingai pakloti galvas už pavergtą šalį.

Jau temo. Saulė pasiklojo miglų šilko patalą ir atsigulė už kalno. Tirs-ta rūko skraistė apgaubė žemę.

Mes jojome į tolimas, į kažkokią klaukumą. Priešaky sužibėdavo paslaptingos šviesos ir vėl migloj sutirpdavo. Ir vėl pilka prieš akis, tik žirgų prukštimas ir kanopų bildesys naktyje. Palengvinti arklius nusipėstinę vedėm juos už pavadžių ir vėl sėdom raiti.

Keletas šuolių, keletas minučių — ir vėl prieš akis žemai po kojų išdygo tūkstančiai žvaigždžių — žalių, mėlsvų, raudonų... Tai buvo Kaunas, tas gražuolis miestas, gamtos numylėtinis, apkabintas žalių pušynų rankom, apjuostas šimtavarsėm dviejų upių juostom.

Visi nutilom. Rodėsi, ir žirgai liovė-

si alsuoti, sužavėti to puikaus reginio. Iš lėto leidosi pakalnėn ir žingsniau Nemuno pakrante.

Devynioliktą valandą įžengėm pro aukštus, puikius Šefo vartus į Karo Mokyklos rajoną. Ir vėl suskambėjo daina. Tegul girdi visi miegaliai, kad mes kavaleristai su savo žirgais nenuvargę ir jaunystė šėlsta mūsų kraujuje.

Kai manieže kapitonas sušuko mums: „Ačiū, vyrai už žygi“, išsiveržė, kaip griausmas iš keturiasdešimt krūtinų džiaugsmingas „Tėvynės labui“.

Ir gaila buvo skirtis su geraisiais karininkais, lyg artimesni jie mums per šią dieną paliko. Norėjosi padėkoti jiems už tą pirmą žygi, už didelį džiaugsmą ir išpūdžius, gautus laisvės ir gamtos platybėj.

O žirgus taip norėjosi glostyti, šiltai, širdingai; apsikabinti kaklą ir kažką pratarti... Jie taip ilgai dėl mūsų vargo, taip kantriai nešė, tie ištikimieji mūsų draugai.

Grįžę į kazematus elektros šviesoj savęs nebepažinom. Nuo kojų iki ausų buvom purvu applipdyti. Kiek paskui valymo, plovimo!

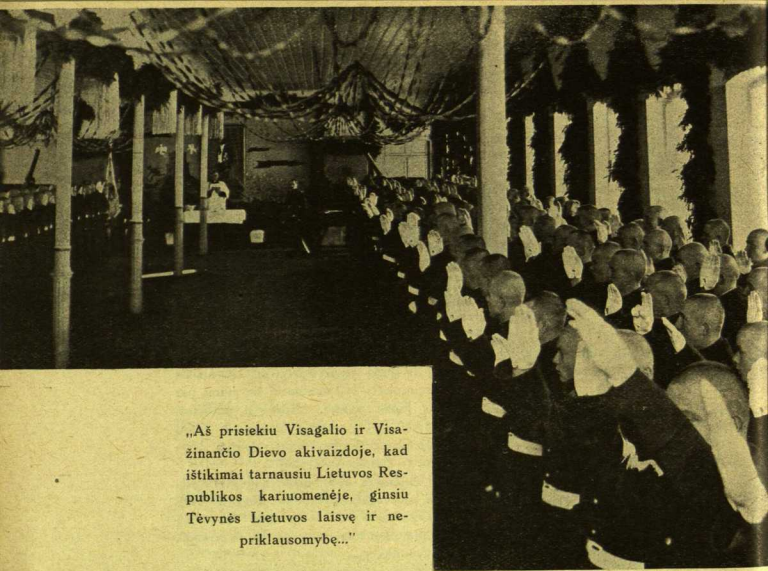
O karšti mūs laukiantieji pietūs ir vakarienė buvo nematytai skanūs

Kar. asp. Rutkauskas B.

Mes prisiekiamo

Palengva aušo rudeniskas lapkričio 23-sios rytas. Aukso žara padabino tamsų it nebūtį rytų pakraštį. Rausva jos šviesa purpuru nudažė plačius orizontus tūkstančiais nežymių spindulėlių, sveikindama mieguistą žemę. Tolimos šiaurės vėjelis lengvai sujudino sustingusias medelių šakas, tarsi sveltia motinos ranka pažadindamas artėjančiai dienai. Sušlama keroti kadugių krūmai, o sustingusios, išblykusios žolės nesąmoningai kelis kartus lintelėjo į šalį, tarsi sveikindamos ryto žarą.

Tuo tarpu rytai vis daugiau balo, vis didesniu lanku kaito pilki debe-

„Aš prisiekiu Visagaliu ir Visazinančio Dievo akivaizdoje, kad ištikimai tarnausiu Lietuvos Respublikos kariuomenėje, ginsiu Tėvynės Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę...”

sys, o orizontas lyg nenoromis, lyg su didžiausiu skausmu gimdė raudoną, it laukinės aguonos žiedą, saulės diską. Pamažu išsinerė didžiulis jos kamuolys ir droviai pradėjo sveikintis su visais žemės kampeliais. Nedrąsiai žvilgterėjo garbanotan Dr. Basanavičiaus miškan, toliau pasikreipė mėlynyn Nemuno juoston, o galiausiai jos žvilgsnis nuslydo krūmuotuosna Panemunės šlaituosna ir į slėnyje prisiglaudusius Karo Mokyklos rūmus. Nustebo: vaizdas buvo neįprastas. Aukštai stiebuose šiaurio blaškomos suposi trispalvės, o rūmų viduje, tarsi skruzdėlyne, šimtai jaunų karių rengėsi kažkam didžiam, nepaprastam ar net nelauktam.

Rimti, susikaupę veidai ir pasiryžimu spindinčios akys, sakyte sakė, kad tų žmonių gyvenime ši diena yra nepaprasta, nekasdieninė. Jų rūpestingas rengimasis ir tvarkymasis tarsi

rodė, jog jaunieji kariūnai ruošiasi žygiui, didžiam darbui ar net kokio labai garbingo asmens sutikimui. Tačiau neatspėjo mieloji saulutė. Jaunieji ruošėsi tautos džiaugsmo ir triumfo dienai, o savo pasiryžimų ir pasižadėjimų momentui — priešai. Šią didžią reikšmingą mūsų tėvynei dieną — Lietuvos kariuomenės 15 metų sukakties proga — mes turėjome garbės duoti kilnią kario priešai.

9 valandą ilga kariūnų vora tvirtais žingsniais traukė Panemunės bažnyčios link. Tirštas lapkričio vėjas švelniai glostė įraudusius veidus, o galingi maršo akordai skardendami sūbavo gatvių išlinkimuose. Susikaupę ir tylūs iš klausėme pamaldų ir švetei pritaikyto pamokslo. Rimta nuotaika ir nauji pasiryžimai lydėjo mus begrįžtančius.

Vienuoliktą valandą batalionas iš-

sirikiuoja priesaikai. Vainikais ir žalumynais papuoštoj salėj būriai tvirtaliemenių kariūnų pasirengia iėiti į garbingos Lietuvos kariuomenės šeima pilnateisiais ir atsakingais nariais. Atvyksta mūsų vadai su Mokyklos viršininku prieky, ir griausmingas „Sveiks Tamsta“ vulkaniškai nuskardena salės viduje.

Pagaliau trumpas Mokyklos kapeliono žodis ir šimtai baltutėmis pirštinėmis šarvuotų rankų pakyla į orą. Drašiai tariamų priesaikos žodžių garsai tūkstančiais aidų nuskamba salės sienomis ir kažkur pradingsta eglių vainikų sūkuriose.

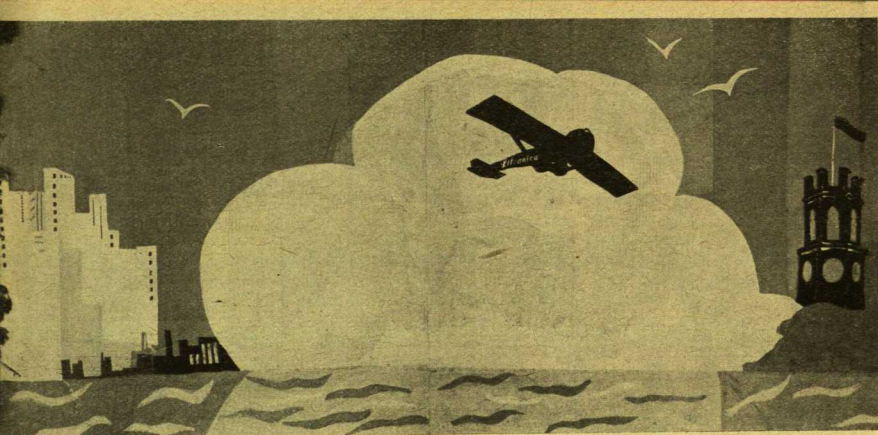
Ilgos mūsų eilės pamažu slenka dar stipriau užakcentuoti duotą žodžiu priesaiką. Bučiuodami kryžių Šv. Evangeliją ir Mokyklos vėliavą, prisiekėme Aukščiausiajam padėti savo tautai sunkiose abejonių ir nevilties vailandose. Mes aukavom visas jaunasias pajėgas, kad išvestumėm savo tautą į garbės kelią, kad pastūmėtumėm jos glūdincias pajėgas kūrybos dirvon, o jos priešams parodytumėm mūsų susiklausymą ir galią. Šie trumpi priesaikos žodžiai — pats jos momentas — turi nepaprastai didelės reikšmės jauno kario gyvenime. Nuo šio momento mes tikrai pasijutome esą tikri karių šeimos nariai, turi tam tikras teises ir pareigas. O pareigų kiekvienam sąmoningam tautos piliečiui niekada netrūksta. Tuo labiau jų netrūksta kariui, pasiryžusiam nešioti garbingą karininko vardą ir nenorinčiam po metų kitų pamiršti įgytąsias žinias ir jaunatvės pasiryžimus. Ypač tat dera prisiminti atsargos karininkams. Juk mes ateityje būsime tie tarpiniai ryšiai tarp aktyviosios kariuomenės eilių ir visuomenės. Nuolat palaikydami glaudų kontaktą su kariuomene ir sekdami jos pažangą ir vystymąsi privalėsime perdavinėti tos pažangos žymesnius bruožus platesniems visuomenės sluoksniams. Dažniau susidurdami su mūsų liaudimi ir

miestų elementu privalėsime skiepyti jų širdyje gilesnį, sąmoningesnį patriotizmą, savų reikalų supratimą ir pasiryžimą siekti vispusiško gerbūvio.

Trumpais priesaikos žodžiais mes daug ką pasakėme. Ne vienam mūsų prieš akis stoji senoji tėvų Pilis, Pannerių kalnai ir brolių ilgesingi atodūšiai. Ne vieno širdis pykčiu užsiliepsėjo, o pirštai nejučiomis kumštinsigniaužė, — bet tik ką nuskambėję svelnūs kapeliono žodžiai ir visa šventės nuotaika vėl išlygino kaktų raukšles, o veidą papuošė malonia šypseną. Mūsų ugningos širdys buvo viskam pasiryžusios, o žaibuojančios akys laukė vadų ženklo. Senai jau rengiamės didžiam tautos žygiui, laukdami patogaus momento, palankių aplinkybių. Rengiamės įtėmę visas savo, pajėgas ir prieš akis turėdami aiškų tikslą ir numatytą planą. Pats faktas, jog visa tauta siekia vieno ir bendro uždavinio, turi pastovų tikslą, daug ką pasako. Nenusiminsime, kad mūsų tauta yra maža skaičiumi, kad mūsų teritorija tokia nežymi Europos žemyne — tačiau mes savo dvasios jėga, savo kultūriniais bei kūrybiniais pasiryžimais ir darbais stengsimės lygiuotis su savo kaimynais. Jei mes negalim daryti ekspansijos orizontale linkme, tai vertikalė linkmė, kelias į dvasios pasaulį, į kultūros bei civilizacijos aukštybes mums laisvas.

Ir štai tokių faktų akivaizdoj ne vienam prieš akis stoji mūsų, kaip atsargos karininkų, kultūriniai ir socialiniai uždaviniai. Šis iškilmingas priesaikos momentas daugelį širdžių paskatino ateityje plėsti savo viengėnčių tarpe įgytas Karo Mokykloj žinias, užmegzti artimą ryšį su liaudimi, uždegti jų dvasioj nenugalimą troškimą šviesos, mokslo ir dar labiau įpūsti tėvynės meilės ugnį.

Griežta bataliono vado komanda

Iš salės dekoracijų, minint 15 metų

nutraukė įsisiūbavusias vaizduotės minčių tinklą. Už dešimties minučių, orkestro garsų lydimi, iškilmės maršu pražygiavome pro Mokyklos viršininką ir patraukėme kazematų link.

Kar. asp. Gulbinas, J.

Nepaprastas patikrinimas

Artinosi niūrus lapkričio 23-sios dienos vakaras. Melancholiškon rudens vakaro tamsumon nepastebimai skendo Mokyklos rūmai. Tačiau, vos tik naktis užmetė ant Panemunės pašlaitių savo nepermatomą skarą, tuoju Mokyklos rūmai išvydo retą, nepaprastą vaizdą. —

Daugybė judančių siluetų rinkosi aplink Vytauto Didžiojo paminklą, o iškelti liepsnoją fakelą skelbė nepaprastą susirinkimą. Tai buvo studentų Atsargos Karininkų „Ramovės“ korporantai, susirinkę šią didžią reikšmingą kariuomenės sukakties dieną Karo Mokyklon, Vytauto Didžiojo papėdėn, patikrinimui.

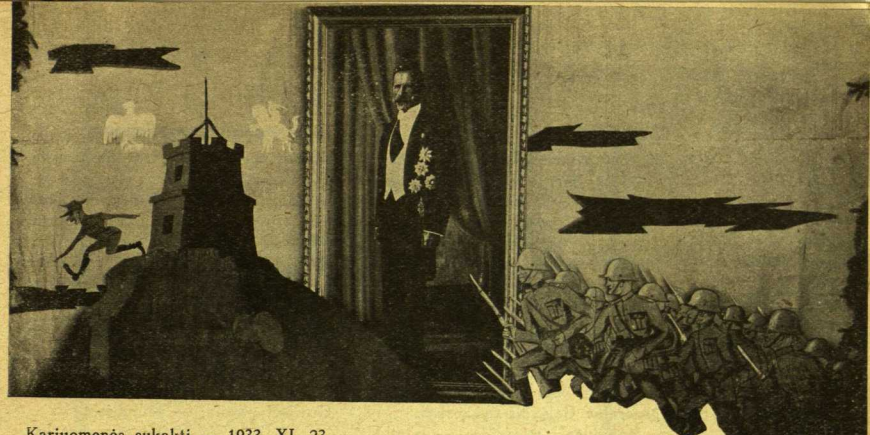
Vieni seniau, kiti dar tik prieš metus apleidę Mokyklos rūmus, visi staigiai pašaukti susirinko, tuo pažymėdami esą pasiruošę ir budį didžiųjų tautos reikalų sargyboje.

Atvykęs Mokyklos viršininkas trumpoj, turiningoj savo kalboj pabrėžė didžią kariuomenės ir visuomenės bendradarbiavimo reikšmę, kviesdamas studentus atsargos karininkus sąmoninti plačioje Lietuvos visuomenėje lietuviškojo karingumo dvasią, nes tik ją persiėmę Vytauto Didžiojo kariai sutriuškino plieninius teutonų pulkus Eglėkalnio laukuose 1410 m. vasarą, tik narsūs, pasiryžę, vispusiškai pasiruošę ir pasitikėdami savo jėgomis atremsime ir visus ateities pavojus, kurie grąsintų mūsų Tėvynės nepriklausomybei, kurie trukdytų siekiant mums didžiųjų tautos idealų.

Minutės susikaupimu buvo pagerbti Lietuvos Nepriklausomybės kovose žuvę kariai. Nejudamai sustingo tamsių siluetų eilės, o liepsnojančių fakelų šviesoje didingai stovėjo plačiuoju savo kardu pasirėmęs Didis Lietuvos galybės kūrėjas, i rytų orizontus smelkėsi jo karžygiškas, ugninis žvilgsnis...

Patikrinimui pasibaigus, atsargos karininkai buvo pakviesti salėn, kur buvo ruošiamas šios didžios savo reikšmės dienos vakaro paminėjimas su atitinkama programa.

V. S.

Kariuomenės sukaktį — 1933. XI. 23

XI. 23. vakarą

Įspūdingai dekoruota salė buvo pilnutėlė. Mokyklos karininkai, studentai atsargos karininkai, kariūnai, kariūnai-aspirantai ir svečiai sudarė rinktinę šio vakaro publiką.

J. leitenantas Michelevičius skaitė šiai dienai pritaikytą paskaitą (tilpusi šiame „Kar.“ numeryje), kariūnų choras ir atskiri kariūnai įspūdingai sudainavo gražių kariškų dainų, buvo deklamacijų.

Turiningai programai pasibaigus, buvo gražiai pasilinksmita.

Valstybės radiofone

Kariūnų choras, dalyvavęs vakaro programoj, ją išpildęs tuoju išvažiavo valstybės radiofonan. Čia jau daug platesnei publikai, plačiose erdvėse, aidėjo kariškų lietuviškų kariūnų dainų posmai, o joms pasibaigus P. L. P. Karo Mokyklos maj. Babickas Mokyklos vardu pasakė šią kalbą:

„Kariuomenė stovi valstybės nepriklausomybės ir garbės sargyboje. Ji laiduoja valstybės saugumą, ramybę ir vidaus tvarką. Ji yra vienintelė ir patikimiausia priemonė tautos idealams

siekti. Taip, arba panašiai, apibudinama kariuomenės reikšmė.

Ir iš tikrųjų; tegul šiandien kiekvienas geros valios lietuvis pagalvoja ir pasako —

— ko vertas būtų 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto paskelbimas, jei tais pačiais metais lapkričio mėn. 23 d. nebūtų pradėta kurti mūsų kariuomenė, jei nebūtų atsiradę savanorių, jei nebūtų atsiradę susipratusių lietuvių karininkų, pradėjusių rinkti ir tvarkyti pirmuosius savanorių būrius?

Čia keletu nuomonių negali būti. Atsakymas savaime aiškus, vien tik prisiminus mūsų kovas už Nepriklausomybę...

Kas šiandien nežino, kad atgimusios Lietuvos sienos užbrėžtos ne rašalu, bet mūsų jaunutės kariuomenės krauju? Kas šiandien nežino, kad Nepriklausomą Lietuvą sudaro tik tas mūsų garbingų senuolių žemės plotas, kurį mūsų kariuomenės durtuvais išlaikė, apgynė, užbrėžė?

Tą, rodos, turėtų dabar labai gerai suprasti kiekvienas Lietuvos sūnus ir padaryti ateičiai sveikas išvadas;

būtent:

1) prie šių dienų tarptautinio su gyvenimo sąlygų, kariuomenė yra vals-

tybės statomų rūmų gyvieji, tvirtiausieji pamatai, sienos ir stogas;

2) šių rūmų statyboje patvariausia ir svarbiausia medžiaga, nelyginant cementas ir geležis, yra karininkai.

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokykla ir yra šios patvariausios ir svarbiausios kariuomenei kurti reikalingos medžiagos gamybos įmonė.

Atgimusios Lietuvos Karo Mokykla įsteigta 1919 m. sausio 25 d. Pirmuoju jos Viršininku Pirmojo Lietuvos Prezidento aktu buvo paskirtas generolas Galvydis-Bykauskas.

Mokyklos uždavinys — papildyti mūsų kariuomenę visų ginklų rūšių karininkais.

Vykdamas šį pirmąjį svarbų darbą uždavinį, Karo Mokykla iki šių metų rugsėjo 16 d. išleido 15 laidų kadro karininkų ir 8 atsarg. karininkų laidas.

Mokykla davė atgimusiai mūsų kariuomenei, o per ją ir visai Lietuvai, didelį skaičių garbingų karžygių. Tarp jų ir kpt. Darių.

Iš baigusių K. M. kursą yra mūsų kariuomenės įvairiose dalyse 70 Vyčio Kryžiaus ordino kavalerių. Šiuo ordinu apdovanojami išimtinai už karžygiškumą kautynėse, ginant Lietuvos Nepriklausomybę ir garbę.

Lietuvos Karo Mokyklą baigę 22 karininkai yra karžygiškai žuvę kautynių laukuose su Lietuvos priešais. Tarp jų ir pačios Karo Mokyklos kadro kpt. Noreika ir kariūnas Stašelis.

Įvertindamas Karo Mokyklos nuopelnus ir giliai suprasdamas jos reikšmę Lietuvai, pirmasis ir dabartinis atgimusios Lietuvos Prezidentas 1929 metais mielai sutiko būti Karo Mokyklos Šefu ir sykiu apdovanojo Mokyklą savo vardo vėliava, asmeniškai įrašydamas į ją kilnų obalsį — „mūsų ginklas, mūsų mokslas — Lietuvai Tėvynei“.

Šiuo kilniu obalsiu turėtų vadovautis ne vien tik Karo Mokykla ir Lietuvos kariuomenės karininkų šeima,

bet ir visi iki vieno Lietuvos sūnūs, kam brangi Lietuvos Nepriklausomybė, kas nenori būti atėjūnų vergu.

Nepamiršk, lietuvi, kad tavo gyslose teka Vytauto Didžiojo karžygių kraujas!

Jei būsime vieningi, visi mokėsime mikliai valdyti šių dienų moderniškų ginklus taip, kaip Vytauto Didžiojo karžygiai prie Eglėkalnio kad valdė, — sugebėsime ne vien išlaikyti tą, ką apgynėme 1918—1920 metais, bet ir atgausime tą, kas mums pridera!... Gręsiant pavojui — nedrebėsime!...

P. L. P. Karo Mokykla paruošė kariuomenei aukštų savybių reikalingą karininkų-vadų skaičių, bet svarbu, kad mūsų tauta, mūsų valstybė, prisimindama 1918/20 metus, nepasigailėtų duoti lėšų kariuomenei apginkluoti taip, kaip stengiasi savo kariuomenės apginkluoti kitos, kad ir nedidelės, tautos."

A. † A. kar.-asp. Strumila Boguslavas

Priešpiečių laikas. Tik ką grįžom iš pamokų — vaikščiojam klausiamai žiūrėdami į kuopos budėtojo veidą, laukdami mielos gomuriui komandos „priešpiečiams rikiuok“.

Neramiai sučiirška telefono skambutis. „Antros aspirantų kuopos budėtojas" — balsiai atsiliepia vikrus kariūnas ir standžiai prispaudžia membraną prie ausies. Aplink tylą. Išsitempę laukiam, ką pasakys kalbantysis. Palengva nusileidžia budėtojo ranka. Jo pasikeitę veido bruožai ir keista akių išraiška ieško paguodos mūsų tarpe. Mes nieko nesuprantam, nieko nenuvokiam. Pagaliau „kariūnas-aspirantas Strumila mirė Karo Ligoninėj" — lyg nenoromis, lyg su skausmu išsiveržia iš jo lūpų.

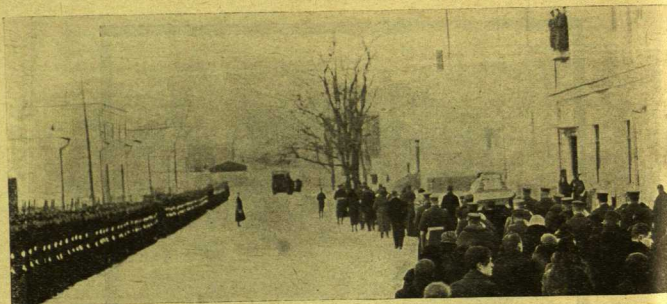
Kaip žaibas, kaip bausis uraganas žinia apskrieja visus kazematų kampus. Numiršta dainos, sustingsta lūpose juokas — visų veidai surimtėja, o

A. a. kar. asp. Strumila Boguslavas
(prieš karo tarnybą)

linksma nuotaiką pakeičia gilus liūdesys. Dar vis nenorim tikėti, vis rodomi, turbūt, įvyko skaudus apsirikimas, o gal net šposas ne savo vietoj. Juk dar tik keletas dienų, kai jis, linksmas ir energingas, išvyko Karo Ligoninėn ir žadėjo tuoj grįžti. Juk

ką gi reiškia maža operacija šone — patys niekai šauniam kariūnui. Tačiau žiaurioji mirtis apsidirba su visais. Apgalėjo ji ir vikrųjį dainininką Boguslavą. XII. 14 d. 11,30 val. jis paliko mus, aplink siaučiant audringam gyvenimui.

Paskutinė pagarba ginklo kolegą a. a. kar. asp. B. Strumilą išlydint

Kar.-asp. Boguslavas gimė 1907 m. rugsėjo 10 dieną tolimuose Rusijos pietuose, Tiflise. Kudukystę praleido jaukioj šeimos nuotaikoj ir jau turėdamas 8 metus pradėjo lankyti vietos gimnaziją. Vėliau, kilus Rusijos vidaus neramumams ir tarpusavio nesantaikai, 1918 metais su tėvais grįžo nepriklausomon Lietuvon, Kėdainių apskritin. Kelis metus mokėsi privačiai Kaune, o vėliau stoji Kėdainių v. gimnazijos 4-ton klasėn, kurią (gimnaziją) 1928 metais ir baigė. Jau būdamas gimnazijoj pasižymėjo savo charakterio judrumu, draugiškumu ir meniškais palinkimais. Turėjo ypatingai gražų balsą. Tat jau gimnazijos chore buvo vienas stipriausių šulų.

Baigęs gimnaziją stoji Vytauto Didžiojo Universitetan, Technikos fakultetan. Taip pat jo laki meniška dvasia ir kitos aplinkybės pastūmi stoti V. Operon. Čia su pasisekimu dalyvauja operos chore. Tačiau tuo nesitenkina: jo akyračiai platūs, pasiryžimai nevaržomi. Šalia studijų Universitete, K. Petrausko ir kitų asmenų

patariamias pradeda lankyti Valst. Konservatoriją, dainų klasę. Viskas vyksta puikiai — tolumoj laki Boguslavo fantazija jau vaizduojasi save scenoj, pirmame solisto debiute. Tačiau tėvynės reikalai be galo svarbūs. Garbingoji Lietuvos kariuomenė jo pasigenda. Ir štai jis praeitų metų rugsėjo mėnesį įstoja Karo Mokyklon, artiler. skyriun, pasiryždamas būtinai pabaigti šią garbingą pareigą ir mokslo šventovę ir užsitarnauti ats. karininko vardą.

Tačiau žiaurus likimas sutrukdo gražias svajas, o negailestinga mirtis pakerta jo gyvybės siulą. Jis miršta jaunas, energingas, kupinas gyvenimo meilės ir jaunatvės pajėgų.

Tavo kelionė baigta, brangus ginklo Draugel!... Nebedrebinsime plačiųjų erdvių kanuolių ugnimi Panerių šlaituose ir neteks Tau, lyg sakalui, būrio priešaky skrieti ristu žirgu ir išbandyti šveitraus kardo ties Gedimino pilimi.

Kar.-asp. G-nas

Gruodžio 17-toji

Sapnuoju apie Kalėdų atostogas. „...Budėtojas, nestosi rikiuotėn?“ — girdžiu pažįstamą balsą, bet niekaip negaliu suvokti, kur, kas čia kalba. Paskolink man savo šalma“ — girdžiu vėl, bet vis dar negaliu nubusti...

Pasigirsta švilpukas. Kuopos budėtojas gąsdinančiu balsu šaukia: „Kelk, kuopa!... Pavojus!... Rengtis pilnoj kautynių aprangoj!

Kuopa sujunda, kaip užgautas skruzdėlynas. Visi skuba. Kai kam nesiseka... Tamsoj vietoj milinės nori užsivilkti antklodę: neranda rankovių. Fer stipriai paveržia diržą — trūksta. Kai kas stoja rikiuotėn be diržų.

Vyresnis kursas jau rikiuojasi. Jiems sekasi geriau: suskambėjus švilpukui, tuoj dauguma iššoko iš kazematų visai apsiirengę, — rodos, jie tik ir laukė ženklų.

Veriu šovinykus, kąstuvėlių, durtuvą ant diržo. Kliūva... Užsimetu kuprinę ant pečių. Milinės, frenčiaus nėra kada sagstyti...

— Apsiaukit gerai kojas, nušalsit! — perspėja mus karininkai. Mat, pamatė keletą basom kojom lipant į batų. Skubėdami nepagalvojo apie šalutį... Po kelių minučių jau stovime linijoj. Visi nustebę laukiame tolimesnių įsakymų. Mes kupini energijos. Miegoistų jau nebėra. Viršila greit išskaičiuoja kuopą. Aš kulkosvaidžio grandies grandininko pavaduotojas. Galvoju, ar gerai žinau savo pareigas.

Visi sprendžiame klausimą, prieš ką teks stoti kovon; o gal tik pratinašasis pavojus, bet nė vienas neklausiam. Pagaliau kuopos vadas mus veda oran. Prie kuopos visi karininkai.

Suskamba geležiniai flygelio laiptai. Ir jau pilkos kariūnų eilės gimnastikos salėj laukia būsimo žygio. Tyliai peržvelgdamas šarvuotas kuopas, kažką

mąstydamas, vaikščioja vidury bataliono vadas. Jo tylus, lyg ko laukias laikymasis mums, rodos, sakyte sako: kariūnai, aš jums visiškai pasitikiu!“ Rįžtamės neapvilti.

Sulaukiame Mokyklos Viršininką. Nuaidi griausmingas pasisveikinimas. Po trumpos sukaupito laukimo minutės, generolas į mus prabyla: — kariūnai, šiandien jūs anksčiau, kaip paprastai, atsikelėt. Karo Mokykloj yra tradicija paminėti gruodžio 17 dieną. Tą dieną 1926 metais, kada mūsų valstybė buvo blogos valios vadų pastatyta ant bedugnės kranto, dabartinis Tautos Vadas, mūsų Mokyklos Šefas, kreipėsi į kariuomenę, kaip sveikiausią tautos elementą, pavedė jai Lietuvą gelbėti iš prazūtės, ir tėvynė buvo išgelbėta.

— Kariuomenė, kurios krauju yra nulaistytos Tėvynės sienos, tą dieną buvusią vyriausybę pašalina nuo valstybės vairo ir atidavė tautą vesti Vadui, kuriuo visi pasitiki, kuris savo tėvynę tikrai myli.

— Atidavė valstybės vairą tam, kuris ją ir dabar veda garbės ir vieningumo keliais.

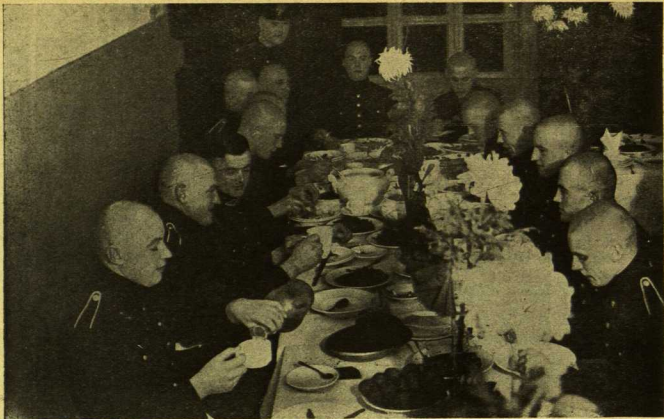
— Sunku dabar pasakyti, kuri die-na mūsų tautai yra svarbesnė, vasario 16-ji, lapkričio 23-ji ar gruodžio 17-ji.

— Gruodžio 17-tą minėdama Karo Mokykla parodo, kad ji kiekvieną valandą budi, visada yra pasirengusi stoti kovon su tėvynės priešais.

Tautos Vadui, Mokyklos Šefui, nuskamba nuoširdus kariūniškas „valio“, ir mes skirstomės.

Danguje mirga žvaigždės, bet rytai jau bala, ir jaučiama, kad netrukus iš už pastirusio miško sienos pakils balsganas žiemos saulutės skritulys.

Kar. J. B-lius

Kariūniškų kūčių stalo linksmas kampelis

Kariūniškos kūčios

Ne visiems kariūnams buvo skirta šiais metais Kalėdų šventes praleisti namie. Dalis turėjo pasilikti „liktiniai“ tarnybos eitū, nors ir be laipsnio. Jų tarpe buvau ir aš. Man buvo labai įdomu valgyti kariūniškas kūčias ir kaip jos atrodys. Tuoj po pietų valgykloj buvo pačių kariūnų puikiai papuošta eglutė, įvairių simbolių šakose ir viršūnėj prikabinėta. Mat, ir Karo Mokykloj be eglutės tai ne Kalėdos. Ant baltai patiestų stalų lėkštėse buvo plotkų. Visi pakilusia nuotaika laukia vakarienės. Atvykus Mokyklos budėtojui visi sėda už stalų, gausiai valgiais apkrautų. O tų valgių Kūčių dieną tiek visokių prikrauta, kad ir garsusis gastronomas Lukulas negalėtų naujų išgalvoti. Valgom „liktiniai“ vakarienė, o mintimis skraidom savo namuose, pas pažįstamus, mergužėles ir pradedam lyg nebepasitenkinti „liktinių“ dalia. Bet tuoj kyla mintys apie Velykas, kada, gal būt, išvenge „liktinių“ vardo, galėsim pasimatyti su namiškiais ir pažįstamais.

„Liktinis“

Naujų metų sutikimas

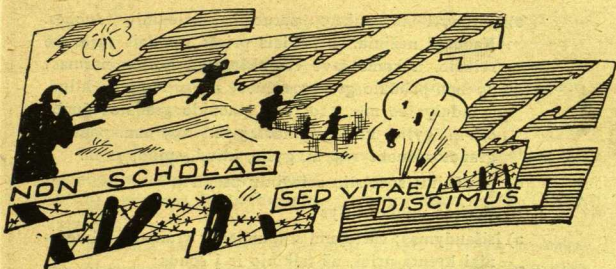
Trumpas karinės tarnybos laikas ir gana platus teoretinis kariūnų aspirantų kursas neleido mus ilgiau atostogauti: 28 gruodžio visi jau buvome Karo Mokykloj ir tęsėme savo darbą.

Yra tradicija iškilmingai sutikti naujus metus. Jos laikėmės ir mes. Ta proga surengėme tradicinį kariūnų aspirantų vakarą, į kurį teikėsi atsilankyti nemažas skaičius svečių.

Lygiai 24 val. pačių kariūnų gražiai išpuoštoj salėj, orkestrui grojant sutikimo maršą, pasirodė Mokyklos Viršininkas, karininkų lydimas. Perskaitęs J. E. Respublikos Prezidento ir J. E. Krašto Apsaugos Ministerio sveikinimus Karo Mokyklai, Mok. Viršininkas palinkėjo kiekvienam asmeniškoms laimėms. Sveikinimai ir kalba palydėta garsingu „valio“ Tautos Vadui.

Pakilusia nuotaika 34-jų metų 2 val. skirstėsi svečiai ir savieji su gražiomis viltimis, kurias žadėjo Naujieji Metai.

Kar.-asp. Š.

Jaun. leit. Valevičius

Vieninis kovotojo mokymas

(žiūr. 5-6 ir 7 nr.)

9. Artilerijos veikimas į pėstininkų judesį

Tikslas: supažindinti su artilerijos pabūklų ir sviedinių rūšimis, artilerijos ugnies veikslais ir artilerijos ugnimi šaudomųjų plotų perėjimo būdais.

Vietovė: lygi.

Organizacija: paruošti įvairiaspalvių vėliavėlių, švilpukų, petardų, gerai parengti padėjėjus.

Pratimo vykdymas: Pratimą pradėti pasikalbėjimu apie bendradarbiaujančią su pėstininkais ginklų rūšį — artileriją, pabrėžti šio bendradarbiavimo lemiančią svarbą, apie artilerijos sviedinius ir jų veikimą. *Temos.*

1. Artilerijos pabūklų klasifikacija:
 - a) lengvieji ir sunkūs pabūklai,
 - b) patrankos, gaubicos, mortyros.
2. Baterijos organizacija.
3. Šaudmenys:
 - a) sviedinio sudėtis (sprogstamoji medžiaga, kevalas, degtuvas);
 - b) sviedinių rūšys (šrapneliai, granata, specialus sviedinys). Parodyti šrapnelio kliudomąjį plotą. Parodyti granatos kliudomąjį plotą. Viskas turi būti natūraliam dydyje pabrėžta ant žemės.

- c) parodyti iš anksto paruoštas sviedinių duobes. Kadangi nežinia, su kokiais priešo ginklais turėsime reikalo, taikome savo charakteringų ginklų normas: 75 mm. pabūklo granatos duobė 0,3 mtr. gylio, kliud. spindulys 20 mtr. 105 mm. pabūklo granatos duobė 0,6 m. gylio, kliud. spind. 45 m. 155 mm. pabūklo granatos duobė 1,00 m. gylio, kliud. spind. 70 m.
- d) paaiškinti specialių sviedinių paskirtį.

4. Artilerijos ugnies rūšys:

- a) įsišaudymas; vartojami šrapneliai ar granatos. Sviediniai krenta prieš, už taikinio ir į šonus;
- b) kaunamoji ugnis paleidžiama, kad apšaudytų tam tikrą plotą.

Po šio pasikalbėjimo išmokyti ženklų, kuriais bus vaizduojama pratimuose artilerijos ugnis.

Raudona vėliavėlė 45×25 cm. reiškia ugnį;

- a) vėliavėlė nuleista — šaulys nešaudomas,
- b) „ „ laikoma horizontaliai — šaudoma užtveriamą ugnimi;
- c) vėliavėlė iškelta nejudomai — centras draudžiamosios ugnies, kuri negali būti peržengta, reikia apeiti.

Sviedinių rūšis sutarti žymėti taip: šrapnelis balta vėliavėlė; granata — raudona; dujinis sviedinys — geltona. Vartoti paprastas ryšių vėliavėles.

Vaizdingumo dėliai, vartoti petardas, kurių sprogimas ženklins sviedinio sprogo vietą.

Išmokyti, kaip elgtis artilerijos ugnies apšaudomam.

1. *Perėjimas per įsišaudymo plotą.* Kareivis, išgirdęs sviedinio prisiartinimą, krenta, išgirdęs sprogimą, kelia ir juda toliau. Per vietą, į kurią priešas įsišaudo, reikia pereiti kuo slapčiausiai, nes ji yra sekama. Apšaudomą plotą reikia perbėgti greit, jei reikia ilgesnį laiką palikti įsišaudomam plote, patartina užimti sviedinio išknistą duobę ir stengtis būti kuo mažiausiai pastebimam.

2. *Perėjimas per artilerijos užtveriamą ugnį.* Prieinama, kiek galima arčiau užtveriamosios ugnies zonos (pažymėti kaspinu ar spalvuotu šniūreliu), kuri perbėgama šuoliais, stengiantis būti kuo trumpiausiai tame plote.

3. *Salvių ugnis* pereinama panašiai, kaip ir užtveriamoji, darant šuolius tarp atskirų salvių.

4. Vietovė, apšaudoma *dujiniais sviediniais*, pereinama šiuo būdu:

- a) uždedama dujokaukė,
- b) sumažinamas judesio tempas, kad būtų išlaikytas normalus kvėpavimas,
- c) stengiamasi negulti,
- d) vengiama žemų vietų: griovių, sviedinių duobių, kur daugiausia koncentruojasi dujos,
- e) vengiama liesti rankomis jautriųjų kūno dalių: veido, akių, lūpų.

Mokymą pereiti artilerijos ugnį atlikti po vieną ar mažomis grupelėmis, su likusiais aptarti ir taisyti vykdančiųjų klaidas. Kituose pratimuose taip pat nevengti įvesti artilerijos ugnį ir, atitinkamai ją vaizduojant, pratinti mokinius tinkamai joje veikti.

10. Pozicijos pasirinkimas šaudymui

Tikslas: išmokyti kareivį parinkti poziciją.

Vietovė: įvairi.

Organizacija: paruošti kelis taikinius geram ir blogam šaudomam plote, paruošti pavyzdinčiai įrengtą poziciją ir turėti manevrinių šovinių.

Pratimo vykdymas: a) keli padėjėjai prisitaiko geram šaudomam plote, o keli tokioj vietoj, kurioj negalima būtų apšaudyti (jie gali šalia savęs pasistatyti taikinių). Įsakyti mokymiesiems pirma prisitaikyti šaudymui į vienus, paskui į kitus. Klausimais išsiaiškinti kliudomojo ir nekliudomojo ploto reikšmę.

b) įsakyti vienam mokinių užimti poziciją šaudymui lygioje vietoje, tegul jis paleidžia šūvį į padėjėją, esantį prieš jį pozicijoje; šis po šūvio irgi šauna į mokinį. Paaiškinti, kad mokinyms yra pavojingoj vietoj ir gali būti nukautas. Įsakyti jam užimti kitą poziciją, kurį saugotų jį nuo priešų ugnies ir akių ir kad galima būtų iš jos šaudyti. Tokią poziciją bus sunku rasti. Instruktorius nuveda grupę prie iš anksto paruoštos ir užmaskuotos pozicijos. Ji turi atitikti šias sąlygas:

1. turėti gerą šaudomą plotą,
2. turi būti uždengta nuo priešų akių ir ugnies,
3. turi duoti atramą šautuvui,
4. geriau, jei vieta nuolaidesnė priešų pusėn,
5. neturi turėti prieigų iš priešų pusės ir geras prieigas iš savo pusės, kurios patarnaus tiekimui,

6. turi turėti uždengtus šonus, kad saugotų nuo flankuojamos ugnies.

Supažindinęs su pavyzdine pozicija, instruktorius moko pritaikyti prie vietos daiktų šaudymui, duodamas kiekvienam savarankišką uždavinėlį, o su likusiais taiso vykdančių klaidas. Klausimų formoje išaiškina visą eilę pagrindinių dėsnių.

1. Poziciją rinkti prie vietos daiktų, kurie turi gerą šaudomą plotą, duoda uždangą nuo priešo sekimo ir ugnies, nėra per daug aiškūs ar vienintėliai vietovėje, kad patys savaime nepritrauktų priešo ugnies. Pabrėžti, kad *galėjimas šaudyti svarbiau už uždangą*; negalima atsisakyti nuo dalyvavimo kautynėse, išnaudojant uždangą! Nesirink uždanga tokį vietos daiktą, kuris trukdytų ar neleistų šaudyti?

2. Neužimti pozicijos prie namo kampo, geriau pačiam name ar jo šešėlyje.

3. Užimant poziciją miško pakraštyje, eiti kiek galima giliau į mišką, kiek leidžia jo tankmė šaudyti ir sekti; jei trukdo, tai geriau išeiti porą šimtų metrų prieš mišką, bet neužimti poziciją prie pirmųjų medžių.

4. Už medžio pasislėpus šaudyti iš dešinės jo pusės (jei ne kairys). Storas medis duoda uždangą, pridėjus šautuvą prie kamieno gaunama atrama. Plonas medis uždangos neduoda, bet įsiremus į jį petimi ir apėmus kairiąja ranka turėsime atramą.

5. Tais pačiais sumetimais reikia gulti iš dešinės pusės aukštumėlės ar pylimėlio, kad daugiau išnaudotume uždangos.

6. Vengti tiesių griovių, ypač einančių prieš pusėn, nes jie yra sekami ir šaudomi.

7. Jei šauliui tenka šaudyti lygioje vietoje—jis turi pirmiausia pasidaryti sau atramą šautuvui, ar pavartoti kastuvėlį ar durtuvą kaip atramą. Todėl tokioj vietoj reikia turėti paruošus savo kastuvėlį: laikyti jį kairėj rankoj ar užkišus už diržo.

11. Mokymas apsikasti

Tikslas: išmokyti iškasti apkasėlį gulom, po priešo ugnimi.

Vietovė: tinkama kasti.

Organizacija: paruošti pavyzdinčiai iškastą apkasėlį gulom; instrukuoti padėjėją, kad atliktų parodomąjį apkasėlio kasimą.

Pratimo vykdymas. Nevisada pasiseka rasti tinkamą priedangą ir atramą šautuvui, todėl reikia vietą pritaikinti, kad atiktų sąlygas, būtinas kiekvienai pozicijai. Toksai vietos pritaik-

kymas vadinamas apsikasimu. Kadangi šaulys, parinkęs poziciją ir norėdamas būti mažiausiai pastebimu, atsigula, todėl ir apsikasimą po priešo ugnimi daro gulėdamas, kitaip sakant, kasa apkasą gulom.

Parodomas apkaso gulom kasimas prieš ugnies įtakoje. Kasant apkasą reikia prisilaikyti eilės taisyklių;

1. Šautuvas dedamas dešinėn, ištiestos dešinės rankos atstume. Uksas atsukamas lauko pusėn, laibgalis kiek galima toliau, kad bekasant neužsiterštų vamzdis.

2. Kiek galima mažiau pasikėlus, imamas kastuvėlis kaire ranka už koto prie ašmenų, dešine ranka už koto galo ir užtrauojama pusė apkaso pjaunant velėną.

3. Perimamos rankos atvirksčiai ir atkasamos pirmos velėnos. Jos dedamos viena ant kitos ties galva. Iš iškastų žemių daromas pylimėlis pusės krūtinės pavidalu ties kasama vieta.

4. Kai pusė apkasėlio iškasta, atsigulama į ją ir kasama kita pusė.

5. Velėnos panaudojamos pylimėliui maskuoti, jei jų neužtenka, galima imti iš šono ar iš užpakalio esančios vietos, tik taip, kad nedemaskuoti pozicijos, todėl nereikia imti ištaisai, bet kur-ne-kur išplėsti po velėną.

Po parodomąjo kasimo duoti progos visiems iškasti po apkasėlį. Prižiūrėti, kad būtų kasama taisyklingai, t. y. kad nepasikeltų virš žemės paviršiaus daugiau, kaip paprastai padėtyje gulom.

12. Sekimas

Tikslas: išmokyti sekti a) vietoje; b) judesyje; išmokyti pranešti apie pastebėtąjį priešą.

Vietovė: įvairi, išraizgyta kelių tinklu ir apgyventa.

Organizacija: paruošti padėjėjus, supažindinti juos su parinkta vietove.

Pratimo vykdymas. a) Sekimas vietoje.

Parinkti vietą, kur yra judėjimas ir dar pajvairinti ją judomais taikiniais; pav.: prieš pasijustasis su pranešimu, mažas priešo patrulis ir t. t. Mokiniui, paskirtam sekėju, įsakyti parinktoje vietoje sekti duotąjį sektorių ir pranešinėti apie visas permainas jame; pav.: „Priešo žvalgas prie vienkiemio su raudonu stogu“; „iš kaimo R. išėjo trys priešo žvalgai“ ir t. t. Paskirti mokinį, kuris sekėjo pranešimus kartotų viršininkui. Siekti, kad išmoktų tiksliai apibudinti vietą, kurioje ką pastebėjo.

Sekėjus keisti, reikalaujant, kad senieji supažindintų naujuosius su visa, ką matė vietovėje.

Pasikalbėjimu išaiškinti, kad sekėjas privalo:

1. gerai išžiūrėti sekamą vietą, kad vėliau galėtų ją nupasakoti;

2. daugiau dėmesio kreipti į daiktus, kur gali slėptis priešas; seka kiekvieną judesį ir permainas vietovėje.

3. Užsilaiko taip, kad neišduotų savęs priešui; atsimena, kad ir jis gali būti sekamas;

4. jei tapo pastebėtas, klaidina priešą;

5. maskuoja savo sekimo punktą;

6. įtempia klausą;

7. apie kiekvieną pastebėjimą tuoj praneša viršininkui, pasinaudodamas visomis turimomis priemonėmis (telefonu, sutartais ženklais, garso signalu, per ryšio žmogų žodžiu ar raštu);

8. dieną sekėjas parenka aukštesnius punktus, kad turėtų platesnį orizontą; naktį, — atvirkščiai, niekuomet neišlenda į aukštos viršūnės, bet stengiasi būti žemiau, kad visi pereinantieji aukštumą projektuotųsi ant dangaus, ir kad pats būtų nematomas.

Išaiškinti, kokių išvadų galima padaryti dėl pastebėtų pasikeitimų vietovėje; pav.: prieš sekėją yra kaimas, ganosi banda, staiga žmonės pradėjo varyti galvijus į tvartus — galima spręsti, kad vietos gyventojai pastebėjo ar sužinojo apie kariuomenės priartinimą. Kaimuose ar vienkiemyje pradėjo loti šunys, reiškia į kaimą kaž kas įėjo; sekėjas stengiasi pamatyti, kas įvyko, apie visą tuoj praneša savo viršininkui. Sekėjas turi ypatingą dėmesį kreipti į kelius, nes pamatęs kylančias dulkes ar ginklų blizgesį, gali spręsti apie kariuomenės žygį tuo keliu. Staigus paukščių pakilimas ir skraidymas aplink, miškuotoje ar krūmais dengtoje vietoje, taip pat turi atkreipti sekėjo dėmesį.

b) *Sekimas judesyje*

Išrinkti tam tikrą kryptį vietoje, kurioje paslėpti padėjėjai; pastarieji, besiantinant sekėjui, laikas nuo laiko pasirodo. Vieną iš mokomųjų išrinkti sekėju ir duoti jam uždavinį: „Žygiuoti kryptimi... viską atydžiai sekti, ką nors pastebėjus pranešti“. Su visa grupe sekti jį, aptariant daromas sekėjo klaidas.

Klausimais ir paaiškinimais pabrėžti ypatybes sekimo judesyje:

1. besekant rinkti pakeliui sekimo punktus priekyje, o taip pat kelią į juos;

Pėstininkų ginklai

(Pabaiga)

Šautuvų granatos

Nors didžiojo karo metu šautuvų granatos, dėl daugelio įvairių prie-
šasčių, nebuvo plačiai naudojamos, bet ir po karo nenustojo šautuvų gra-
natos savo vertės ir daugumoje svetimųjų valstybių kariuomenių joms, kitų
pėstininkų ginklų tarpe, skiriama nepaskutinė vieta ir į jų tobulinimą bei
šautuvų granatų svaidytojų parengimą kreipiamą daug dėmesio.

Jeigu didžiojo karo metu šautuvų granatų lėkimo distancija buvo iki
200 m., o tas jau sukeldavo nemažą nusistebėjimą, tai šių dienų šautuvų gra-
natų lėkimo atstumas jau siekia 700—800 metrų.

Šautuvų granatų tobulinimo srityje, ypač paskutiniu metu, daugiausia pa-
sižymėjo danai ir rusai.

Danai jau savo pėstininkams apginkluoti įvedė naujas 51 mm. šautuvų
granatas „Madsen“ sistemos, 550 gr. svorio ir turinčias savyje 110 gr. sprogs-
tamosios medžiagos. Pati šautuvų granata svaidoma iš specialaus svaidomo
vamzdelio — „mortirkos“, kuri galima pritvirtinti prie šautuvo arba leng. kul-
kosvaidžio. Be to, danai jau sumušė ir šautuvų granatų svaidymo atstumo
rekordą, nes jų šautuvų granatų lėkimo atstumas — 700 metrų.

Tikslesniam šautuvų granatų svaidymui danai šautuvus ar leng. kul-
kosvaidžius pritvirtina prie specialių stovų, sveriančių 12 kg.

Rusų šautuvų granatų veikimo distancija — 600 m., nors jos nulekia
žymiai toliau. Rusai dar kreipia daug dėmesio ir į padedamųjų šautuvų gra-
natų svaidymo įtaisų — kvadrantų (taikiklių), kampų — matuotojų ir kt. to-
bulinimą. Šių jau patobulintų įtaisų pagelba, rusai gali svaidyti šautuvų
granatas net iš uždengtų pozicijų, o tas, prie šių dienų galingos ir viską nai-
kinančios ugnies, suteikia daug pliusų.

Lengvieji kulkosvaidžiai

Daugumoje svetimų valstybių kariuomenių lengvi kulkosvaidžiai, pa-
gal svorį ir automatiškos ugnies ilgumą, dalinami į *rankinius ir lengvus kul-
kosvaidžius*.

2. susilaikyti parinktuose sekimo punktuose ir stropiai sekti
vietą priekyje;

3. tarpus tarp sekimo punktų pereiti greit, kiek galima
taikinant ir nesusilaikant vietovėje;

4. sekimo punkte sekti, kaip nurodyta „sekimas vietoje“;

5. apleidus sekimo punktą, vengti vietų, kurios iš jo nebuvo
matomos.

Pratimą vykdant, instruktorius keičia sekėjus, keičia vie-
tovę ir įveda įvairias aplinkybes, reikalaudamas atitinkamų sekėjo
veiksmų.

(B. d.)

Prie rankinių kulkosvaidžių grupės priskiriami visi tie lengvi kulkosvaidžiai, kurie sveria nedaugiau kaip 8,5 kg., automatiškos ugnies ilgumas 5 — 10 šuvių, šaudymo tolis — 800 metrų.

Prie lengvų kulkosvaidžių grupės priskiriami visi tie, kurie sveria 8,5 — 12 kg., automatiškos ugnies ilgumas iki 50 — 60 šuvių.

Žinoma, toks leng. kulkosvaidžių klasifikavimas jau šiuo metu yra šiek tiek netikslus, nes jau dabar yra rankinių kulkosvaidžių, iš kurių galima paleisti automatiškai net 50 — 100 šuvių, nes tas automatiško šaudymo ilgumas pareina nuo apkabos talpumo ar kaspino ilgumo.

Be to, kiti skirtumą daro tarp šių kulkosvaidžių stovų — atramų svarių; leng. kulkosvaidžių stovų (pasparų) svoris 2 — 6 kg., o rankinių kulkosvaidžių tik iki 2 kg.

Kadangi mes kasdieniniame gyvenime šio kulkosvaidžių paskirstymo neprisilaikome, tai ir aš visus šios rūšies kulkosvaidžius skiriu prie lengvų kulkosvaidžių grupės.

Lengvieji kulkosvaidžiai skiriami pačių smulkiausių pėstininkų kautynių padalinių ugnies galingumui sustiprinti, tai jie, leng. kulkosvaidžiai, daugumos valstybių karo specialistų nuomone, turi būti gan lengvi ir patogūs naudoti, ypač artimų distancijų kautynėse. Be to, turi pasižymėti geru, praktišku šaudymo greičiu ir taiklumu artimose ir vidutinėse distancijose. Kad leng. kulkosvaidžiai šaudymo metu būtų pastovesni, kartu ir taiklesni, reikalinga kad būtų prie leng. kulkosvaidžio nuolatinės atramos — pasparos; jei ne stovų (trikojų) pavidale, tai bent su dvišakėmis kojytėmis ir trečiu mechanišku atsparo tašku — specialia atrama. Vienų leng. kulkosvaidžių tos pagelbinės atramos yra uždedamos ant buožės — tai bus antpečiai, pav. pas čekoslovakų „ZB vz. 26 „Brno“ leng. kulkosvaidžiai o pas kitus — pavidale kojytės, kuri padedama po buožę, pav., prancūzų leng. „Hotchkiss“ ir anglų leng. „Lewis“ kulkosvaidžių.

Tokiomis pagelbinėmis atramomis ar antpečiais jau aprūpinti visi šių dienų leng. kulkosvaidžiai. Prancūzai savo leng. „Châtellerault“ sist. kulkosvaidžiui suprojektavo net antras papildomas atramas lentelių — plokštelių pavidale, kurių viena padedama po kojytėmis, o antra po buožės atrama. Tokiu būdu leng. kulkosvaidžiai įgauria dar didesnę šaudymo metu pastovumą.

Prancūzai, aprūpinę savo leng. kulkosvaidžius tokiais patobulinimais, tik gauti šaudymo metu tokių pat rezultatų, kaip ir iš sunk. kulkosvaidžių, išskyrus automatiško šaudymo ilgumą ir veikimo atstumą.

Kai kurioms leng. kulkosvaidžių sistemoms, kurias gamina šios firmos: Hotchkiss, Fiat, Dari ir kt., gaminami dar ir lengvi stoviai, kurie lyg ir pavėrs leng. kulkosvaidžius į sunkiuosius. Daugumas tokių stovų taip sukonstruoti, kad jų pagelba būtų galima šaudyti ne tik žemės, bet ir oro taikinius.

Čekoslovakų leng. „ZB“ vz. 26 „Brno“ kulkosvaidžiui, taiklumui padidinti sukonstruotas stovas su specialiu atatrunkos amortizuojamu įtaisu.

Ypač leng. kulkosvaidžių išradimų bei tobulinimų srityje šiuo metu pasižymi italai, kurie suspėjo po didžiojo karo net keliolika naujų leng. kulkosvaidžių sistemų bei pavyzdžių pagaminti.

Šioj srity daugiausia atsilikę amerikiečiai, kurie dar nesugebėjo net bent vieną tinkamą leng. kulkosvaidžio pavyzdį išleisti.

Tiesa, po didžiojo karo pasiliko amerikiečiams didelė automatiškų šautuvų atsarga, todėl buvo visą laiką dedama pastangų kaip nors tą atsargą panaudoti. Daugumai buvo pritaisytos pasparos ir naudojami kaip leng. kul-

Lengvų kulkosvaidžių sist. ir pavyzdžiai	Kalibras mm.	Automatiško veik. būdas	Aušini- mo būdas	Apkabų talpumas	Kulkosvaidžių svoris su atramo- mis kg.	Didžiausias taikiklis metrui	Šaudimo greitis — teorinis ir praktiškas
<i>Anglija</i> Vickers-Berthier 1924/1925 m.	7,7 ir kt.	Dujų pagalba	Oru	Apkaba 20 arba 30 šov.	9,2	1,700	450/250
Vidmor-Farquhar 1924/1925 m.	7,7	"	"	" 50 arba 80 "	7,3	—	450/— ¹⁾
<i>Čekoslovakija</i> Hotchkiss 1924 m.	7,92	"	"	Kaspinas 30 šovinių arba apkaba 15 šovinių	11,5/8,6	—	570/300
"Z B" vz. 26. „Brno"	7,92	"	"	Apkaba 20 šovinių	8,9	1500	500 - 600 200
<i>Italija</i> Fiat 1928 m.	6,5	Atatranks jėga	"	Apkaba 20 šovinių	10	2000	450/—
Breda 5-GF.	6,5	"	"	" "	10	1500	—
Breda C 30	6,5	"	"	" "	10	2000	500/180
<i>Lenkija</i> Browning 1928 m.	7,92	Dujų pagalba	"	Apkaba 20 šovinių	9	1600	600/400
<i>Prancūzija</i> Châtellerault 1924 m.	7,5	Dujų pagalba	"	Apkaba 25 šoviniams	8,93	—	450 - 550 200
Hotchkiss 1924 m.	8	"	"	Apkaba 15 šovinių	8,6	—	500/200

Pastaba:

¹⁾ Naujausiasis daviniai — galima šaudyti apie 1000—1100 šūvių per minutę.

kosvaidžiai. Ypač tam tikslui buvo naudojami „Browning“ sist. automatiški šautuvai, kuriems buvo pakeistos tik spygnos ir prijungtos pasparos. Be to, tenka pasakyti, kad amerikiečiai deda daug pastangų sukonstruoti tokį leng. kulkosvaidį, kuris pilnai tiktų savųjų pėstininkų apginklavimui.

Paskutiniu metu jau padirbtas ir bandomas naujas leng. kulkosvaidžio tipas, kuris pasižymi gan geromis balistikos ir taktikos savybėmis.

Dar reikia pasakyti šį tą ir apie vokiečius, kurie nors ir „nuskriausti“ Versalės taikos sutartimi, bet vis tik pripažįsta leng. kulkosvaidžių reikšmę ir nori savo pasenusių pavyzdžių leng. kulkosvaidžius — Maxim 08/15 ir 08/18 m. pakeisti naujais, moderniškais leng. kulkosvaidžiais. Tam tikslui vokiečiai jau priėmė „Stange“ S2 — 206 leng. kulkosvaidžio pavyzdį ir juos gamins „Rein — Mettal“ fabrikas, Diuseldorfo mieste.

Kai kurie „Stange's“ leng. kulkosvaidžio duomenys: sveria — 8,5 kg., šaudymo tolis — 2000 mtr., šaudymo greitis — 600 šūvių per minutę (teoretiskas) kulkosv. ilgis — 1,17 mtr., apkaba — 25 šoviniais.

SSSR kariuomenėje be vartojamų senų anglų „Lewis“ sist. leng. kulkosvaidžių, yra jau ir savosios gamybos inž. Degtjarevo leng. kulkosvaidžių, kurie kai kuriomis savo ypatybėmis viršija net užsienio naujausių sistemų leng. kulkosvaidžius.

Apskritai, suglaudus galima pasakyti, kad naujausi leng. kulkosvaidžių pavyzdžiai, sulyginus su senaisiais, jau pasižymi mažesniu svoriu — žymiai lengvesni, ir tas nė kiek nekenkia ugnies galingumui pasiekti.

Visi leng. kulkosvaidžiai 6,5—8 mm. kalibro, sveria apie 7—12 kg. Šaudymo distancija jau iki 2000 metrų. Teoretinis šaudymo greitis apie 500–600 šūv./min., o praktiškas apie 200–300 šūv./min.

Kaip matome, nors lengvų kulkosvaidžių atsiradimo pradžia laikoma 1915 m., bet jie jau suspėjo per tą kelioliką metų pergyventi tam tikrą, jeigu galima pavadinti, evoliucijos periodą — laikotarpį, nes dabartiniu metu jau leng. kulkosvaidžių tobulinimo bei naujų pavyzdžių išradimo srityje intensyumas žymiai sumažėjęs ir jau beveik nieko naujo nepasiekta, bet ar ilgai tai tęsis — sunku pasakyti.

Sunkieji kulkosvaidžiai

Sunkus kulkosvaidis, būdamas galinga ugnies priemonė, ypač aukštesnių pėst. viršininkų rankose, turi šaudyti maksimaliu taiklumu, ne tik tiesiu, bet ir netiesiu taikymu, kiek galint didesniems atstumams; turi būti patikima ugnies priemonė ne tik prieš žemės, bet ir oro taikinius. Be to, turi pasižymėti lengvumu, judrumu, ypač manevrinio karo metu.

Pasiekti aukščiau minėtų ypatybių, sunk. kulkosvaidžių modernizacija vedama dvejomis kryptimis; pirmiausia, tai senų sunk. kulkosvaidžių pavyzdžių tobulinimas, paliekant kaip tolimų distancijų pėstininkų ugnies priemonę, o iš antrosios pusės, tai naujų sunkių kulkosvaidžių pavyzdžių bei sistemų tobulinimas ir konstruavimas, kurie turi būti žymiai lengvesni, stipresni ir kartu — judresni, kad jie galėtų, esant reikalui, pavaduoti ir leng. kulkosvaidžius.

Todėl remiantis šiuo statomu sunk. kulkosvaidžiams pagrindiniu reikalavimu, naujų sunk. kulkosvaidžių gamyba bei modernizacija daugiausia ir pasireiškia atitinkamų, žymiai lengvesnių, ypač universalių stovų, įvairių taikymo įtaisų gaminiu bei aprūpinimu, kurie tiktų žemės ir oro taikiniams šaudyti.

Be to, tenka pasakyti, kad ypač daug dėmesio kreipama į universalių ir specialių sunk. kulkosvaidžiams stovų gamimą zentiniais šaudymui. Bendrai, modernių sunkiųjų kulkosvaidžių stovai aprūpinti naujaisiais taikymo įtaisais — matavimo trikampaiais, optiškais ir specialiais, įvairiausių rūšių ir sistemų zentiniais taikikliais.

Kai kurios firmos paskutiniu laiku, pav., Ceiso ir Gerco, pradėjo gaminti panoraminius ir optiškus taikiklius lėktuvams šaudyti.

Be to, daugumos senų sunk. kulkosvaidžių pavyzdžių aušintuvai pakeisti geresniais, patikimesniais ir oru aušinamaisiais aušintuvais, aprūpinti balso slopintojais, liepsnos gesintojais, sklaidymo mechanizmais, šaudymo greičio regulatoriais ir kitais įvairiais pagelbiniais įrankiais — įtaisais, kurie vienu ar kitu būdu stiprina šių ugnies priemonių galingumą.

Kai kuriuose kariuomenėse dar sunk. kulkosvaidžiai pritaikomi prie įvairių specialių vežimėlių, ant kurių jie statomi su stovais ir galima ne tik kulkosvaidžius pervežti, bet ir šaudyti į žemės ir oro taikinius.

Sąryšyje su daugumos kariuomenių specialių dalių motorizavimu, sunk. kulkosvaidžiai pritaikomi prie specialių motociklų, šarvuotų automobilių, tankečių ir kitų tipų šarvuotų kautynių mašinų, kurie šiuo atsitikimu atliks šarvuotų sunk. kulkosvaidžių vežimų rolę.

Kadangi daugumą sunkiųjų kulkosvaidžių teks laikyti ešelonuotus pozicijos gilumoje, kad sudarytų giles ugnies sistemą, teks dažnai šaudyti užteriamąja ugnimi ne tik per savųjų dalių — pėstininkų galvas, bet ir per tarpus, tai sunk. kulkosvaidžiai kaip tik ir reikalauja šaudymo

Sunk. kulkosvaidžių sist. ir pavyzdžiai	Kalibras mm.	Automatiško veik. būdas	Aušinimo būdas	Apkabų talpumas	Stovų pavyzdžiai	Kulkosvaidžių svoris su stovais kg.	Saudymo greitis
<i>Italija</i> Fiat 1926 m.	6,5	Atatrankos jėga	Oru	Apkaba 20 šovinių	Lengvas trikojis ir prijung. buožė	13	450/180
Fiat 1927 m.	6,5	"	"	Apkaba 25 šovinių	Lengvas trikojis	10	550/200
Fiat 1928 m.	6,5	"	"	Apkaba 20 šovinių	Lengvas trikojis	10	400
Breda 5C	6,5	"	"	Apkaba 20 šovinių	Leng. trikojis ir prijung. buožė	12,8	—
<i>Amerikos Jung. Valst.</i> Browning	7,62	"	"	Kaspinas 80 šovinių	Lengvas trikojis	14,5	—

distancijos ir ugnies galingumo padidinimo. Dėl to, kai kurių valstybių karo specialistai išsireiškia už sunkių kulkosvaidžių kalibro padidinimą.

Moderniškiausiais sunk. kulkosvaidžių pavyzdžiais laikomi vokiečių paskutinio modelio sunk. kulkosvaidis „Dreyze“, čekoslovakų sunk. kulkosvaidis „Schwarzlose“ 1907/24 m., perdirbtas iš austrų tos pačios sistemos, 1907/12 m. pavyzdžio ir kiti. Palyginus naujesnių sunkių kulkosvaidžių pavyzdžius su senesniais jų pačių sistemų pavyzdžiais, matome žymų skirtumą: šaudymo tolis iki 4000 metr. ir daugiau, pasižymi geru pastovumu (maža mirties eiga) ir taiklumu. Be to, jie jau ir lengvesni, palyginus su senais pavyzdžiais (sveria tik apie 35 — 40 kg., vieton 45 — 55 kg.).

Sunk. kulkosvaidžiai lengvesnių sistemų išdirbami daugiausia Italijoje. Jie, kaip aukščiau minėjau, skiriami veikti ne tik kaip sunk. kulkosvaidžiai, bet taip pat jiems teks būti priešakinėse pėstininkų linijose ir atlikti leng. kulkosvaidžių funkcijas. Todėl tie italų kulkosvaidžiai pasižymi paprastą, nesudėtingą konstrukciją, su oro aušintuvais ir uždedami, reikalui esant, ar ant lengvesnių stovų, arba net prie jų prijungiamos paprasčiausios leng. kulkosvaidžių pasparos — kojytės. Be to, prie jų galima prijungti buožės su apatine paspara.

Dėl savo nedidelio svorio (10—13 kg.) ir tvirtumo, šie bandomieji italų sunk. kulkosvaidžių pavyzdžiai pilnai prilygsta leng. kulkosvaidžiams.

Jau žinoma visa eilė tokių kulkosvaidžių, pav.: Fiat, Breda ir kt., kurie daugumoje jau priimti pėstininkams apginkluoti.

Daugumoje valstybių, pav.: pas anglus, amerikiečius, prancūzus ir kt., jau naudojami ir stambaus kalibro kulkosvaidžiai, kurių svarbiausias tikslas — kovoti su priešo aviacija ir įvairiais šarvuotais taikiniais.

Dažnai keletas (2—4) tokių stambaus kalibro kulkosvaidžių pastatomi ant vieno stovo ir sudaro vieną, kaip ir organinį kūną. Daugiausia vartojami stovai su dviem stamb. kal. kulkosvaidžiais.

Stambaus kalibro kulkosvaidžių svoris su stovais yra įvairus, bet daugiausia svyruoja nuo 100 iki 140 kg. Kalibras 12 — 14 mm. Teoretinis šaudymo greitis 600 šūvių per minutę. Šaudymo tolis — horizontaliai 7000 metr., o vertikaliai — į oro taikinius — 4000 metrų.

Iš šių stamb. kal. kulkosvaidžių grupės ypatingesnis bus italų „Breda“ sist., 14 mm. kalibro kulkosvaidis, šaudąs 60 gr. kulipkomis, kurių pradžios greitis — 1000 metr./sek.

Prancūzai, amerikiečiai ir kt. turi dar stambesnio kal. (20 — 25 mm.) kulkosvaidžių. Pav. prancūzai turi 25 mm. kalibro zenitinių kulkosvaidžių — specialiai tik priešaviaciniai apsaugai. Tai „Hotchkiss“ sist. kulkosvaidžiai, dažniausiai „baterijomis“ po 4 ant vieno stovo patalpinti. Šaudant specialėmis šarvų pramušamosiomis kulipkomis, šarvai pramušami iki 1000 metrų (leng. tanko šarvus). Į minutę tokia „baterija“ gali išleisti net apie 1800 šūvių. Stovas turi vieną bendrą visiems kulkosvaidžiams taikiklį, kurio pagalba galima apšaudyti lėktuvus iki 3000 metr. aukščio, skrendančius 300 klm./val. greitumu.

Vokiečiai taip pat susirūpinę stamb. kalibro kulkosvaidžių gaminimu. Jiems šveicarai gamina 20 mm. kulkosvaidžius. Visas kulk. (su pirmagaliu) sveria 603 kg. Kulkosvaidis pozicijoje (be ratų) sveria 218 kg., o su ratais — 260 kg. Šarvų pramušamojo šovinio svoris — 135 gr., sprogstamojo šovinio — 125 gr., apkaba su 20 šovinių sveria 9,5 kg., tuščia apkaba — 3 kg

Balistiniai duomenys: pradžios greitis — 850 — 880 m/sek. su išlėkimo energija 4850 kg/m., šaudymo greitis — 200 — 220 šov. per minutę; šaudymo tolis — virš 5000 m., priešlėktuvinis šaudymo tolis — 3000 m.

Bendrais bruožais charakterizavus šių dienų sunk. kulkosvaidžių pavyzdžius, turiu dar priminti, kad šioje srityje dar konstruktoriams yra plati veikimo dirva.

Pirmausia, nors jau ir kaip paskutinių pavyzdžių sunk. kulkosvaidžiai pasižymi savo greitošauda — 1000 — 1200 šuvių per minutę ir vadinami — „greit šaudančiais“ kulkosvaidžiais, bet šioj srityje dar daug dirbama. Jau Japonijoje sukonstruotas sunk. kulkosvaidis, kurio greitošauda siekia 1500 šuvių į minutę.

Antra vertus, jau bandomi sunk. kulkosvaidžiai, kurie vieton parako šaudu suspaustu oru. Tų kulkosvaidžių greitošauda nesiskiria nuo šaudančių paraku kulkosvaidžių, o jų kulipkų pradžios greitis ir pramušamoji jėga žymiai didesnė. 7,5 mm. kalibro kulipkos tolnašumas — 5¹/₂ km.; atstume 700-800 m. kulipka lengvai pramuša tanko šarvus.

Vienas amerikietis išrado kulkosvaidį, kuris vieton kovos šovinio panaudoja elektros energiją.

Dar daug dirbama ir kulkosvaidžių „maitinimo“ — šovinių padavimo srityje. Vieniems kulkosvaidžiams šoviniai paduodami kaspinų, kitiems apkabų arba magazinų pagelba. Kaip vienas, taip ir antras šovinių padavimo būdas turi teigiamų ir neigiamų pusių.

Viena šveicarų ginklų gaminimo firma sukonstruavo specialų magaziną, kuris šaudymo metu būna visą laiką ant kulkosvaidžio, o tik šoviniai ranka dedami į tą magaziną. Tokiu būdu užtaisomas kulkosvaidis per vieną minutę lengvai išleidžia 250 šuvių. Toks magazinas ypač tinka leng. ir universaliems kulkosvaidžiams.

Yra grupė šalininkų, kurie nori vieton leng. ir sunk. kulkosvaidžių turėti vieno tipo — „universalų“ kulkosvaidį, kuris atliktų tų kulkosvaidžių funkcijas. Šioj srityj, kaip anksčiau minėjau, pasižymi italai, kurių sunkieji kulkosvaidžiai, pakeitus stovus, tampa leng. kulkosvaidžiais.

Trumpais bruožais panagrinėję esamus pėstininkų ginklų pavyzdžius, kuriais ginkluotos ar norima ginkluoti svetimų valstybių kariuomenės, galime drąsiai pasakyti apie tolimesnes pėst. ginklų išsivystymo perspektyvas.

1. Sandėlinius šautuvus dalinai ar visiškai pakeis trumpi automatiški šautuvai 7 — 7,5 mm. kalibro.

2. Leng. kulkosvaidžiai aprūpinti sunkesniais stovais, galės, esant reikalui, atlikti ir sunk. kulkosvaidžių funkcijas, bet, vis tik negalės greitai pasiekti sunk. kulkosvaidžių šaudymo tolio ir aut. ugnies ilgio.

3. Su sunk. kulkosvaidžių, bet lengvesnių, universalių pavyzdžių išsiplėtimu, žymiai sustiprės priešakinių ešelonų ugnies galingumas.

4. Sunk. kulkosvaidžiai senesnių pavyzdžių gal dar pasiliks dabartiniam stovyje, kaip. tolimų distancijų galinga ugnies priemonė, arba gali būti pakeisti, arba visiškai susilieti ne tik balistinėmis savybėmis, bet ir statomų jiems uždavinių atžvilgiu (kovoti su priešo šarvuočiais ir aviacija) su stamb. kalibro kulkosvaidžiais.

Ltn. gyd. Kazakevičius

Ledo sportas

Ledo sportas Lietuvoj bus bene pats populiariausias ne tik žiemos sportas, bet ir apskritai. Inertiškas sodžius kitoms sporto šakoms, žymiai yra palankesnis ledo sportui. Jaunesniame amžiuje daugiau mėgiamos savo darbo pačiūžos, dažniausiai rišamos tik prie vienos kojos. Pusbėgimo amžiuje labiau mėgiamos rogės, pririštos prie karties ir sukamos aplink įkaltą kuolą tvenkinyje ar linamarkoje. Ledo sportas yra geriau žinomas ir senesniosios mūsų inteligentų kartos, kai tuo tarpu kiti sportai išpopulerėjo kiek vėliau.

Kadangi jau nuo senų senovės žmonių gyvenamos sodybos buvo kuriamos prie didesnių upių, upelių ar ežerų, tatau ir sudarė geras aplinkybes ledo sportui. Dabar didesniuose miestuose, o ypač ten, kur telkiasi daugiau mokyklinio jaunimo, nepasitenkinama natūraliais ledo plotais, bet įrengiamos čiuožyklos su šiltomis patalpomis, nuolatine priežiūra ir muzika.

Konstatuojant faktą, kad mūsų gadyneį fizinė mankšta suranda vis daugiau ir daugiau mėgėjų, tat darosi aktualus klausimas, kurią sporto šaką sau pasirinkti. Lietuva yra lygumų kraštas, todėl čia žiemos metu turėjo ir turės didesnio pasisekimo ne sniego, bet ledo sportas. Čiuožyklai įrengti ir ten, kur ežero ar tvenkinio nėra, pakanka gero šulinio ir vidutinio dydžio aikštės, todėl ledo sporto ateitis Lietuvoj užtikrinta. Be to, čia nebūtinai reikia derintis prie kitų sportininkų laiko atžvilgiu, kaip kai kuriose kitose sporto šakose. Todėl ši sporto šaka tinka ir labiau darbu apkrautiems paskiriems sportininkams.

Ledo sportas yra žinomas kaipo čiuožimas pačiūžomis ir žaidimai ant ledo su pačiūžomis ir be jų. Kada pačiūžos buvo išrastos, nėra gerai žinoma. Ilgą laiką buvo vartojamos kaulinės pačiūžos. Kadangi jos buvo neaštrios, tad prie jų buvo vartojamos lazdos aštriais galais, panašios į pašliūžų lazdas. XVII šimtmečio pabaigoj Olandijoje pasirodė metalinės pačiūžos. Kadangi jos turėjo aštrias briaunas, tatau lazdos pasispirti tapo nebe reikalingos. Dabar gaminamos pačiūžos keletu tipų: figūrinės, greitiems perbėgimams, ledo žaidimams ir paprastos. Be to, jos dar skiriasi prie batų pritvirtinimo būdais.

Pradėjus gaminti metalines pačiūžas, čiuožimo sportas žymiai patobulėjo ir išsiplėtė. Pirmos pasaulinės čiuožimo rungtinės buvo Amsterdame, Olandijoje, 1889 m.. Nugalėtojai pasaulinių čiuožimo rungtynių dažniausiai būdavo norvegai, o paskesniais laikais ir suomiai.

Fiziologiniu atžvilgiu čiuožimas yra panašus bėgimui, kiek tai liečia žemutinės galūnes. Viršutinės galūnės čiuožime dalyvauja kiek mažiau, negu bėgime. Užtat liemens raumenims daug didesnis uždavinys palaikyti lygsvarą. Todėl čiuožimas, be raumenų, tobulina ir mūsų nervų sistemos koordinaciją. Pradžioje čiuožimas ypač daug reikalauja dėmesio ir pastangų, ir tik vėliau vykdomas automatiškai. Silpnapročiai todėl sunku čiuožti išmokyti. Jeigu čia dar pridėti, kad čiuožimas vyksta sausame ir šaltame ore, tai ši sporto šaka sveika ir maloni pramoga.

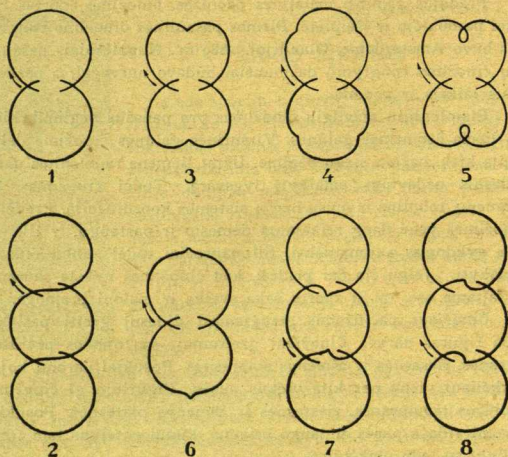
Čiuožiant pačiūžomis stengiamasi didesnę greitį pasiekti arba figūras daryti. Čiuožiant greitumui—vartojamos pačiūžos ilgesnės, tiesesnės ir asmenys siauresnės. Posukiai daromi kojas perkeliant vieną per kitą vidaus pusėn. Figūrinio gi čiuožimo pačiūžos trumpesnės, riestesnės ir asmenys platesnės. Posukiai daromi vidaus pusės ar lauko briauna, kūnui suteikus tam tikrą polinkį su ledo plokštuma.

Dažniausiai pačiūžų perbėgimams vartojamos distancijos 500, 1500, 5000 ir 10.000 metrų. Šarvuotas pačiūžomis sportininkas padidina savo greitį mažesnėse distancijose 55 — 70%, o didesnėse distancijose ir iki 100%. Palyginimui čia pateikiama lentelė čiuožejo ir bėgiko dažnai vartojamų distancijų. Pateikiamieji skaičiai nėra rekordiniai, bet yra šiems artimi.

Čiuožejas		Bėgikas	
Distancija	Laikas	Distancija	Laikas
500 m.	45 sek.	500 m.	1 ¹ / ₆ min.
1500 m.	2 ¹ / ₃ min.	1500 m.	4 min.
5000 m.	8 ¹ / ₂ min.	5000 m.	14 ¹ / ₃ min.
10000 m.	17 ¹ / ₂ min.	10000 m.	38 ¹ / ₂ min.

Čiuožimo figūroms vadinami pačiūžomis lede išbrėžti įvairūs brėžiniai, kurie susideda iš lankų atkarpų, sujungtų įvairiais perėjimais. Tokios figūros daromos dešinią ir kairiąją koją, vidaus ir lauko pusėn, priekin ir atgal. Čiuožimo figūrų yra trys rūšys: 1) taip vadinamos mokyklinės, 2) laisvos ir 3) specialinės.

Pagrindinės mokyklinės figūros yra olandų žingsnis, paragrafas, trejetukas, aštuonetukas ir kilpa. Visos kitos figūros yra

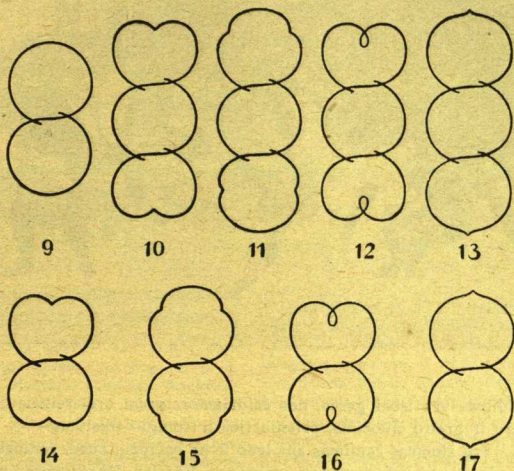
Mokyklinės čiuožimo figūros

- 1) Olandų žingsnis, 2) paragrafas, 3) trejetukas, 4) dvigubas trejetukas, 5) kilpa, 6) kabutė, 7) kablys, 8) kitoks kablys

sudėtinės ir sudaromos iš šių pagrindinių elementų kombinacijų. Čia pridėdamas mokyklinių figūrų brėžinys yra paimtas iš knygos: Diuperron, Teorija fiziškosj kultury II. Šias figūras vertinant reikalaujama, kad jos būtų simetriškos, pilnai užbaigtos, galimai didesnės (rodo pajėgumą), pakartojant brėžiniai turėtų sutapti.

Laisvomis figūromis vadinamas čiuožimas, susidedantis iš įvairių mokyklinių figūrų, šuolių ir kitokių judesių, kartais nepaliekančių net pėdsakų lede. Vertinant šias figūras, kreipiamas dėmesys ne tiek į brėžinį lede, kiek į judesių grakštumą, ritminumą ir techniką.

Specialėse figūrose, priešingai, kreipiamas dėmesys į brėžinį: žiūrima jo gražumo, švarumo, technikos sunkumo ir naujumo. Čia esti įpinamos kartais ir mokyklinės figūros, dažniausiai stilizuotos. Tuo būdu esti gaunami kartais labai gražūs ornamentinio pobūdžio brėžiniai.

9) aštuonetukas, 10) paragrafas su trejetukais, 11) paragrafas su dvigubais trejetukais, 12) paragrafas su kilpomis, 13) paragrafas su kabutėmis, 14) aštuonetukas su trejetukais, 15) aštuonetukas su dvigubais trejetukais, 16) aštuonetukas su kilpomis, 17) aštuonetukas su kabutėmis

Čiuožimas greičiui ir figūrų brėžimas sudaro čiuožimo mokymosi ir tarptautinių rungtynių objektą. Su pačiūžomis dar esti daromi šokinėjimai, su posukiais ir be jų, viena koja ir abiem kojom.

Be figūrinio čiuožimo ir čiuožimo greičiui dar yra paplitę žaidimai ant ledo su pačiūžomis ir be jų. Vienas tokių, su rogemis Lietuvoj vartojamas, pradžioj jau buvo minėtas.

Bendrai imant, ledo žaidimai principo originalumu nepasižymi. Dažniausiai jie mėgdžioja kurį nors žaidimą kitose aplinkybėse. Taip antai, ledo ritulio žaidimo esmę sudaro tas pats uždavinys, kaip ir futbolo žaidime. Komandos dydis dažniausiai mažesnis, kaip futbole, žaidžiama ledo aikštėj su pačiūžomis. Varinėjamas kreivomis lazdomis mažas rutulys arba skritulys.

Hockey pavadinimu šis žaidimas yra žinomas nuo XVI šimtmečio, vėliau gerokai patobulintas. Mankštos atžvilgiu šis

žaidimas yra labai geras, nes žaidžiamas tyram ore, reikalauja gero ir greito čiuožimo, orientacijos ir smūgio tikslumo.

Yra žinomas žaidimas ant ledo ir be pačiūžų, kuris vadinasi „curling“. Jo principas kiek panašus į kėgelio. Išbrėžiamas ant ledo vienas didesnis apskritimas ir kitas viduryj mažesnis. Centre statomas vienas skritulys, o kitais skrituliais iš 30 metrų atstumo jį stengiamasi išmušti. Žaidžiama partijomis, dešine ir kaire ranka. Mocijono atžvilgiu menkesnis ir tinka daugiau senesnio amžiaus žmonėms.

Dariaus-Girėno Vardo hidro eskadrilė — didingas paminklas mūsų Atlanto nugalėtojams

1933 m. lapkričio mėn. 23 d. į aukštesnius laipsnius pakeltieji P. L. P. Karo Mokyklos karininkai (kapitonai: Andrius Draugelis ir Vytautas Bulvičius, leitenantai: Jonas Valiulis, Petras Šapronas, Antanas Krasnickas, Liudas Urnėžius, Simanas Urbanavičius ir Stasys Danilevičius) šia proga, vieton tradicinių vaišių, paaukojo Dariaus-Girėno Fondui po 50 litų, pagerindami, kad didvyriams būtų statomas gyvas paminklas — Dariaus-Girėno Vardo hidro eskadrilė.

Karštai pritardami šiam didžiai reikšmingam sumanymui visi kiti Mokyklos karininkai savo susirinkime nutarė aukoti per 6 mėn. po 1% gaunamos algos, bet tik tuo atveju, jei visas Dariaus-Girėno Fondas būtų panaudotas mūsų ginkluotoms pajėgoms stiprinti.

Kad apsaugotume jau esamus mums brangius ir reikšmingus paminklus, kurkime naujus — gyvus, tik ne marmuro ar betono, o moderniškai ginkluotus naujus kariuomenės dalinius, kurie, didžiudamiesi garbingais mūsų didvyrių vardais, sunkiomis tėvynei valandomis savo geležine valia ir plienu įrodys, kad iš tikrųjų ir šiandien lietuvių gyslose teka Vytauto karių kraujas, kad lietuvis ir dabar pasiryžęs nu-

galėti arba... vertingai žūti kautynių lauke!

Jau seniai įsitikinome, ko vertos vien gražios kalbos ir kiek rūpinasi mūsų likimu kiti. Visuomet atminkime, kad ką ginklų apgyvėme — tą ir turime; kiek būsime stiprūs, vieningi ateityje, taip išsispręs klausimas: būti ar nebūti.

Dažnai teisinamės neturtu, mažumu.

Suburkime visi lietuviai vienanadin darban savo pasiryžimus, valia, centus! Argi nebus tai milijoninė nepalaužiama valia ar nesudarys milijonai litų?!

Jei nepradėjome anksčiau, tai šiandien paskutinis terminas. Gana amžinai nesibaigiančių kalbų! Pasaulis verda reikšmingais įvykiais. Tauta iš savo sunkių laukia veiksmo.

Tai gi, geriausias būtų mūsų oro didvyriams paminklas — jų Vardo moderninių karo lėktuvų eskadrilė, o didingas propelerių užimas gražioj tėvynės padangėje dažnai primintų ir tolimiausiems gimtosios žemės pakraščių, kad ryžtingas lietuvis nugalėjo audringąjį Atlantą, tai gi nedrebės ir tėvynės pavojui ištikus, nežiūrint iš kur jis bebūtų! —

Šaudymas iš šautuvų į žemai skrendančius lėktuvus

(Fragmentai svetimųjų kariuomenių literatūroje pasirodžiusių minčių).

Italų pulkininkui lt. Garone 1932

m. teko pirmoji vieta, sprendžiant šį klausimą. Įdomiausioji jo darbo dalis — daviniai, panaudojant šautuvus ir kulkosvaidžius prieš žemai skrendančius lėktuvus.

Šaudymas būrio pėstininkų ir vieno sunk. kulk. į lėktuvo velkamą taikinį davė tokius rezultatus:

šaudant į žemai skrendantį taikinį
 šautuvų klaidymų 33%
 kulkosvaidžio 18%

aukštai esant taikinii
 šautuvų klaidymų 1,02%
 kulkosvaidžio 0,44%

Šie nuostabūs rezultatai pasiaiškina tuo faktu, kad individualios (šaulių) klaidos atitaisomos kitų, ko nėra šaudant iš kulkosvaidžio.

Lėktuvai, žemai atakuodami (skutamoji ataka), daug mažiau įžeidžiami, negu 500—600 m. aukšty. Laikas paruošti ginklą panaudoti žemos atakos metu labai trumpas. Čia šautuvai taip pat pranoksta kulkosvaidį, nes šauliai daug greičiau savo portatyvų ginklą sugebės panaudoti, ypač kai šaudymo sėkmingumas matuojamas sekundėmis ir net sek. dalimis.

1932 m. išleistoje anglų instrukcijoje reikalaujama, kad kiekvienas pėstininkų padalinys gintųsi pats savo priemonėmis prieš žemai skrendančius lėktuvus. Šautuvų ugnis galima laikyti sėkminga iki 600 mtr.

Belgų priešaviacinės apsaugos vir-

šininkas sako, kad geras moralis efektas būsiąs, jei kovotojai savo priemonėmis patys galėsia atsakyti į lėktuvų atakas.

Prancūzų ir belgų kariškoji literatūra kreipia daugiau dėmesio į specialų personalą ir speciales priešlėktuvinės apsaugos priemones.

Jaun. ltn. Aniulauskas

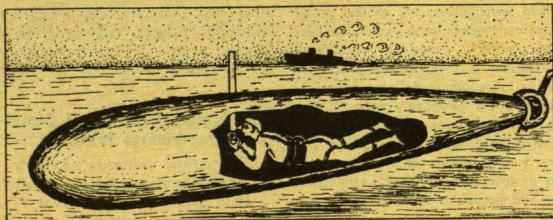
Naudotasi: „Bulletin Belge des Sciences Militaires“ 1933 m. 2 ir 5 Nr. Nr.; „La Revue d'Infanterie“ octobre 1933.

Japonų karingumas

Jau pereiniais metais užsienio kariškoje spaudoje buvo rašoma apie japonų naujai sukonstruotą torpedą ir apie rinkimą savanorių toms nepaprastoms torpedoms aptarnauti.

Naujai sukonstruotoji torpeda turinti valdymo prietaisus, periskopą ir svarbiausia — patalpą vienam žmogui. Torpeda išmetama su jos viduje esančiu vairininku, kuris esamų prietaisų pagalba vandenyje ją valdo, tiksliai nukreipdamas į priešų laivą. Susidūrus su laivu torpedai sprogtant baisiausių eksplozijoj žūsta kartu ir jos vairuotojas.

Į paskelbtąjį Japonijos jūrų admiraliteto atsišaukimą atsiliepė daug japonų jaunuolių, kurie pareiškė norą stoti karo laivynan ir ruoštis šiai baisiai tarnybai — būti naujai sukonstruotų torpedų vairininkais.

Spauda

„Mūsų Žinyno“ 106 numeryje skaitome: „praėjo vieni metai, kaip kariūnų klubo fondas, turėdamas tris šimtus litų, pasiryžo leisti savo laikraštį, ir tą savo pasiryžimą ne tik iki šiol ištesėjo, bet „Kariūno“ leidimo nemano nutraukti. Pažymėtina dar vienas „Kariūno“ teigiamumas, kurį pati redakcija, gal būt, ir nejučiomis paminėjo: „be ypatingų pažadų, be įkyraus reklamavimo, kukliai prieš metus išėjo pirmasis „Kariūno“ numeris“. Juk mes taip įpratę laukti iš laikraščių jų reklamavimosi, nuolatinį rėmimo raginimų, kad pagaliau tas įkyra ir net geriausias laikraštis nemielas darosi. „Kariūnas“ to visko išvengė, vienerius metus ištesėjo ir jau vien dėl to pasidarė mielasnis, artimesnis.

„Kariūnas“ nemasino skaitytojų plačiomis programomis, neviliojo smarkiais pažadais, o sakė — priimkit mane tokį, koks aš esu, mano tikslas ir programa iš mūsų puslapių paaiškės. Tuo būdu savaime nusistatė jo veidas — duoti Karo Mokyklos kasdieninio gyvenimo veidą.

Tasai tikslas, pasakysime, pilnai atsiektas, nes laikraštį kariūnai turi gražios progos grožine forma pareikšti savo rūpesčius, viltis, darbus, pasididžiamą savo pasirinkta mokslo kryptimi. Iš skilčių dvelkia jaunystė, o tasai ir traukia skaitytojus, primena jiems ne-

tolimus, nemažam skaičiui ne mūsų mokykloje praleistus laikus. Dar svarbiau ir prakilniau tas, kad mūsų karo mokykla, šiaip ar taip galvosi ar sakysi, turi išdirbti mums savas artimas tradicijas, kurios pulkuose, su gyvenimu susidūrus, kiek pasikeis, o pagaliau po tam tikro laiko, gyvenimo patyrimo papildytos, galutinai susikristalizuos.

„Kardas“ 1933 m. 14 nr. plačiai paminėdamas „Kariūno“ 7 nr. pažymi pernelyg kuklią žurnalo leidimo pradžią ir konstatuoja džiuginantį jo gražaus išsilaikymo faktą.

Toliau Lietuvos karininkų laikraštis gan smulkiai atpasakoja „Kariūno“ 7 nr. turinį ir baigdamas priduria: „aplamai, tiek turiniu, tiek išviršiu, „Kariūnas“ daro malonaus įspūdžio ir manome, kad jis pravartu paskaityti ne vien kariūnams ar jaunesniems, bet ir vyresniems karininkams.

„Lietuvos Aidas“ 1933 m. 266 numeryje J. Leonavičius atskirame straipsnyje nupasakoja „Kariūno“, kaip naujo, jau metus laiko ėjusio, kariško leidinio gyvavimą, pažymėdamas, kad tikrai reikiama linkme ir ėjo visas „Kariūno“ darbas.

„Kariūne“ gražiai vaizduojamas P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų gyvenimas, duodama kariškos teoretiškos literatūros, grožinės kariūnų kūrybos, — baigia savo straipsnį minėtas autorius.

Leidžia P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų klubo fondas
Redaguoja ltn. URBANAVIČIUS SIMAS

3370

Jau XVI metai gyvuoja

„KARYS”

Kas tik vieną „KARIO” numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „KARIU”, nes „KARYS” yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis.

Kaina: 12 mėn. — 8 lit.,

6 " " 4 "

3 " " 2 "

1 " " 1 lt.

Adr.: *K a u n a s, Nepriklausomybės aikštė „KARYS”*

Žurnalas „MŪSŲ VILNIUS“ 1934 metams duoda tai, ko ligi šiol dar nė vienas laikraštis nėra davęs, ko visa Lietuva seniai laukia.

Kiekvienas metinis „MŪSŲ VILNIAUS“ prenumeratorius, sumokėjęs 5 litus, gaus ne tik žurnalą per visus metus, bet ir gražų didelį Vilniaus miesto ir krašto vaizdų albumą, kuris atskirai perkant kaštuos 10 litų.

Vadinasi, „MŪSŲ VILNIUS“ nemokamai ir dar sutaupys 5 lt. visi tie, kurie pirsks vėliau albumą rinkoje.

„MŪSŲ VILNIUS“, skelbdamas Vilniaus laisvę ir nešdamas plačiausių žinių iš Okupuotų Kraštų, eina VII metus. Tai vienintelis tos rūšies žurnalas, gausiai iliustruotas, buriąs visus Lietuvos piliečius ir užsienio gyvenančius lietuvius po bendra Vilniaus vėliava.

Nelaukite, rašykite ir pinigus siųskite šiuo adresu:

Kaunas, Duonelaičio 9-a „Mūsų Vilnius“. Tel. 10-88

ILIUSTRUOTA, GRAŽŲ

„KARIŪNA“

skaitysime visi ir 1934 metais!

Kariškosios spaudos iki šiol palankiai sutiktas, ir jausdamas nemaža moralės paramos, „Kariūnas“ tiki, kad šiais metais sulauks dar didesnės ir **materijalės paramos** — naujų prenumeratorių.

Atsiliepiamuose apie iliustruotą kariūnų žurnalą buvo minima, kad esąs įdomus, rimtas, nuolat tobulėjas laikraštis, iš kurio skilčių dvelkianti lietuviška kariška dvasia, jaunystė, kariūniškas gyvenimas; „Kariūno“ išviršinė išvaizda esanti kultūringa, daili.

Taigi, atrodytų, kad „Kariūnas“ savo egzistenciją pateisina. O jeigu taip, tai nesunku, rodos, būtų daugumui karių išsigalėti tuos menkus prenumeratos centus šiam naujam kariškam leidiniui palaikyti.

„Kariūno“ mylėtojų netrūksta kiekvienoje dalyje. Kary! Dar šiandien paprašyk juos, kad ir tamstą įtrauktų į šio kariškosios jaunuomenės žurnalo prenumeratorių eiles. 42 ct. į mėn. „Kariūno“ prenumeratai — tikrai sutaupysi! Ši atskirai nežymi suma duos galimybės jaunam „Kariūnui“ ir toliau tobulėti, gražėti, plėstis, tuo pačiu įnešant į taip reikšmingų kariuomenės moralinių pajėgų visumą nors mažutį indėlį.

Štai kodėl ir šiais metais visi išsirašysime iliustruotą karišką jaunimo žurnalą

„KARIŪNA!“

Kaina 1 lt.